

תשורה

משמחת נישואין של
חיים שמואל ושפרינצא לאה שיחיו לדיוב
יום חמישי א' תמוז ה'תשע"ו - שנת הקהל

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו למזל טוב ביום חמישי א' תמוז תשע"ו - שנת הקהל.

התודה והברכה נתונה בזאת לידידינו ומכירינו אשר הואילו לשמוח איתנו יחדיו ביום שמחת לבבנו ולברך את הזוג בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות ורוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו מקרוב ומרחוק בתשורה המצורפת בזה. תשורה מיוחדת זו כוללת:

• **שער סיפורי מסירות נפש** - מדברי ימי חיהם של זקני החתן - תחת המשטר הקומוניסטי בסמרקנד, וכן סיפורי 'מבצעים' של החתן ואביו.

• **שער חבלי עבותות אהבה** - חליפת מכתבים של זקני הכלה עם רבותינו נשיאינו רצופים ביטויי חיבה והתקשרות.

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כבו' ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אהב"י בברכות מאלופות מנפש ועד בשר, במיוחד בברכה שנזכה ללכת משמחה זו לשמחה העיקרית "שמחת עולם על ראשם" בגאולה האמיתית והשלימה.

א' תמוז תשע"ו - שנת הקהל
ברוקלין, נ.י.

בברכת מזל טוב!

הורי הכלה
מאיר ושינדל טעמא גוטניק

הורי החתן
רחמים ומאי' מרגלית לדיוב

**שער
סיפורי
מסירות
נפש**

**מדברי ימי חייהם
של זקני החתן**

**הרה"ח ר' אברהם חיים
לדיוב**

סבא-רבא של החתן

**והרה"ח ר' יצחק
לדיוב**

סבא של החתן

סמרקנד

אלה תולדות אברהם

קווים לדמותו של הרה"ח אברהם חיים לדיוב זצ"ל, הסבא-רבה של החתן

מאת בנו: חייא לדיוב, עם הוספות מנכדו - אביו של החתן

מצאו מחסה ומקלט כל קשי היום ומבקשי העצה והתושייה, והי' מקבלם בסבר פנים יפות וביד פתוחה ובלב נדיב. בימי חמישי היה מחלק עזרה למאות נצרכים, וביום שישי הי' מחלק כסף לעניים. בחורף הי' מחלק חנים טונות של פחם לחימום בתי העניים. בערבי חגים היו נהנים מעזרתו ביתר שאת, ולקראת הפסח הי' דואג למצוות ליהודים שלא הייתה להם אפשרות להשיג בגלל המשטר.

בחג הסוכות היו אלפי אנשים משכימים לפתחו מהבוקר עד הערב, והי' מזכה אותם במצוות ד' מינים

וכו', ואי אפשר להעלות את כל חסדיו על הכתב, כי רבים המה.

הי' מייסד חדרים ותלמודי תורה ללמוד תינוקת של בית רבן במחתרת, וגם ארגן שחיטה כשירה (הוא הי' בעצמו השוחט) ובריתות, וגם הי' בונה מקוואות ודואג לאחזקתם, כולל תעמולה בקרב האוכלוסייה על החיוניות של טהרת המשפחה וכו' וכו', וכל זה מתוך סכנות נפשות ומסירות נפש ממש.

באמצע עבודתו, בערך בשנת תשי"א, כנראה מישהו הלשין במשרדי הק.ג.ב. על פעולתו בעבודת הקודש. אנשי הק.ג.ב. מיהרו לעוצרו, וגזרו עליו עשרים וחמש שנה בסיביר, מתשי"א עד תשל"ז בערך. בסופו של דבר הי' בבית האסורים בסיביר רק ארבע וחצי שנים, כיוון שלאחר מות סטאלין ימ"ש בחג הפורים תשי"ג, החלו לשחרר את העצירים, ובערך בשנת תשט"ו יצא אף הוא לחירות. בצאתו מהמאסר, המשיך בתוספת מרץ בעבודת הקודש הנ"ל, למרות הסכנה הכפולה ומכופלת בהיותו אסיר משוחרר. למרות ייסורי הגוף והנפש לא

הרה"ח ר' אברהם חיים
לאחר צאתו מבית האסורים

הרה"ח אברהם חיים לדיוב זצ"ל נולד בשנת תרס"ה בעיר סמרקנד שבמחוז בוכרה (ברית המועצות). בשנת תר"ע, בהיותו בגיל חמש התייתם מאביו רפאל ז"ל, ואמו דינה הכניסה אותו ל'חדר' ספרדי על טהרת הקודש, שם למד עד הכנסו לגיל המצוות בשנת תרע"ח, שאז הקומוניסטים סגרו את כל ה'חדרים'.

בשנים הראשונות זכה לקבל את חינוכו ב'חדר' משליחו של כ"ק אדמו"ר נ"ע (מהורש"ב), הרב שלמה יהודה לייב אליעזרוב (קזרנובסקי) (שנשלח לבוכרה

בשנת תר"נ, ושהה בה עד שנת תרע"א שאז נסע ללויבאוויטש). בהמשך זכה לקבל רבות משלוחו של כ"ק אדמו"ר הרי"ץ, הרב שמחה גורודצקי (שנשלח לבוכרה בשנת תרפ"ג). בשלב מאוחר יותר הי' לעוזרם ויד מינים בעבודתם הקדושה בהרבצת התורה ובהפצת היהדות בכל המחוז, והי' מראשי הפעילים שעסקו במסירות נפש ממש בכל תחומי היהדות ושמירת גחלתה שלא תכבה ח"ו.

בשנת תרפ"ג, בהיותו בגיל שמונה עשרה, התחתן עם האשה החשובה יפה, שהייתה אז בגיל בת מצווה. נולדו להם עשרים ילדים (לפי זכרון אחדים במשפחה היו 22 ילדים), אך למרבה הצער רובם נפטרו בסמרקנד בגיל מאוד צעיר, ונשארו מהם (שעלו אחר-כך לארץ הקודש) רק תשעה: הרב יצחק חי ע"ה (קראו לו את השם "יצחק חי" שהוא לכל הפחות יישאר חי), מרדכי, שמחה ע"ה, משיח ע"ה, שם טוב, אליהו, חייא, טוביה ועמנואל.

ר' אברהם חיים הי' גר ברחוב דינבסקי, בבית מספר עשרים. בביתו המורחב ובמשפחתו ברוכת הילדים,

משפחת אביו של החתן

שורה עליונה - מצד שמאל: נחמה, יוסף, יאיר, משה, אוסנת, צביה. שורה השנייה למעלה: רבקה, סבא של החתן ר' יצחק חי, הושע, סבתא רבה של החתן יפה, אבא של החתן, סבתא של החתן פרידה (פריחה). שורה אחרונה: לאה, חנה, רחל ושושנה

בפרט למוסדות בכפר חב"ד, ובפרטי-פרטיות לשיבת הבוכרים.

בחודש תשרי תשל"ד נסע לכ"ק אדמו"ר מה"מ נשיא דורנו. כשהגיע ל-770, היה זה בעיצומה של התוועדות, וכאשר נכנס, הזמינו הרבי אותו לשבת על בימת ההתוועדות. באותה הזדמנות הרבי ברכו שיזכה לאריכות ימים.

ביומו האחרון בעלמא דין, כששלח בנו יבלח"ט לקבל את הפנסיה, הזהירו לבל יכניס את הכסף הביתה לפנני שיחלק את החלק שהפריש למטרות צדקה.

ביום שלישי, ב' מנחם אב תשמ"ז נלב"ע הרב החסיד וכו' אברהם חיים לדיוב, ובפטירתו אבד לחסידי חב"ד ולעדה הבוכרית אישיות דגולה וידיד נאמן, עסקן נמרץ וחסיד במעשיו, שקשה למצוא דוגמתו. יהי זכרו ברוך ת.נ.צ.ב.ה. יהי רצון שבקרוב ממש נזכה לקיום היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם".

ראו אותו מעולם ב'רוגז', אלא תמיד הי' לו חיוך לבבי נסוך על פניו.

הוא הי' אחד מבני העליה שבזכותם נותרה יהדות נפלאה ותוססת מאחורי מסך הברזל, ובפרט באזור בוכרה, אחר שבעים שנות רדיפות והשמדות ה' ישמור, כיוון שגם לאחר עלייתו ארצה – הותיר אחריו את תלמידיו ותלמידי תלמידיו, שהמשיכו בדרכו שנים רבות אחר-כך.

בסוף חודש תשרי (או בחודש חשוון) תשל"ב זכה לעלות לארץ הקודש, ויחד עם משפחתו הענפה, כן ירבו, בנים נכדים ונינים, התיישב בנתניה. ר' משה ניסלביץ' סייע רבות למשפחה בסידור הניירות הרשמיים.

למרות גילו המבוגר (הוא הי' אז בגיל שישים ושש), דאג שיוצאי חלציו יתיישבו ויתחנכו וישולבו במרכז חב"ד, וכן אירגן בית כנסת לעולי בוכרה. הוא השקיע את כל כוחותיו למטרות צדקה וחסד, הן בגופו והן בממונו, וחילק הרבה כסף לשיבות ומוסדות תורה,

סיפורים

על הרה"ח אברהם חיים לדיוב זצ"ל

על מה אתה מדבר? בוודאי שהם עובדים בשבת! אבל היהודי המבוגר התעקש, ואמר: תבדוק, ותראה בעצמך.

בשבת הקרובה עקב השוטר אחריהם, וראה כיצד הם מתחמקים מהעבודה וחוזרים לתאם. הוא הפתיע אותם כאשר נכנס לחדר. הם נבהלו מאוד, והשוטר אמר להם: בגלל שהתחמקתם מעבודה בשבת, תענשו כעת שלושתכם בישיבה בצינוק ליממה שלימה!

מיד הגיעו סוהרים והשליכו אותם לצינוק. בהיותם בצינוק קיבלו 50-30 גרם לחם, ור' אברהם חיים אמר לחבריו: בהלכה כתוב שצריכים לסעוד שלוש סעודות, אם כן, בואו ונחלק את החלק לשלושה חלקים. כך עשו, והצליחו לקיים את ההלכה אפילו באותם תנאים קשים ואיומים.

(מאבי החתן, ששמע מסבו ר' אברהם חיים)

ר' אברהם חיים מציל פליט יהודי ממוות

בעיתון האידישאי 'אלגמיילינער זשורנאל', הובא סיפורו של יהודי פליט אשכנזי, שתיאר את הצלתו בזכות ר' אברהם חיים:

"נולדתי בוורשה, וכמו רבים מיהודי פולין, בשנת תרצ"ט הברחתי את הגבול לרוסיה הסובייטית כדי להימלט מהנאצים. הכל התרחש כל כך מהר, שביום אחד איבדתי את כל קרובי משפחתי. סיכמנו שניפגש בצד השני של הנהר, אבל כשהגעתי לשם לא מצאתי אף אחד. פחדתי שאם אמשיך לשוטט באזור ולחפש אותם, אתפס והשלטונות הרוסיים יחזירו אותי לפולין, לכן התרחקתי מהגבול.

לא ידעתי רוסית ולא הייתי לבוש כרוסי טיפוס, לכן הפטרול הראשון שעבר ליד הגבול זיהה ועצר אותי ומיד שלח אותי לנקודת ריכוז של כל הבורחים. בנקודה זו הרוסים ארגנו 'אשאלונים' – קרונות רכבת ששימשו בדרך כלל להובלת משאות אך בתקופת המלחמה הובילו 'נוסעים' – מילאו את הקרונות בעצורים כמוני ושלחו אותנו לעומקה של רוסיה. לאחר נסיעה, שנמשכה להערכתי כחודש, הקרונות נעצרו בתחנה כלשהי שאת שמה לא ידעתי, אך הבנתי שהגענו לסיביר.

תמונת החסיד מתחבא המקווה

בזמן המלחמה בה הרה"ח ר' אברהם חיים במרתף ביתו מקווה טהרה, ששימש את הפליטים היהודים הרבים שהגיעו לעיר, ונודע בשם "אברהם חיימ'ס מקווה". לאחר המלחמה, כאשר גברו הרדיפות נגד היהודים, פחד ר' אברהם חיים והוציא את המים מהמקווה ואת הבור כיסה בשמיכות וסמרטוטים.

בשנת תשי"א, כנראה מישהו הלשין במשרדי הק.ג.ב. על פעולתו בעבודת הקודש, ומלאכי החבלה הגיעו לאסור אותו. הם מצאו אותו יושב ליד שולחן בביתו, אולם מכיוון שגל המעצרים הי' מלווה בתעמולה גדולה בעיתונות, אנשי הק.ג.ב. חיפשו דרך להציגו כפושע מסוכן שבורח מזרועות החוק. לשם כך הורידו אותו למרתף הבית, הוציאו כמה מהשמיכות שהיו שם, הושיבו אותו בתוך הבור וכיסו אותו בשמיכות, וכך צילמו אותו ובתיק החקירה שלו הופיעה תמונתו של היהודי הבוגד שניסה להתחבא מאנשי החוק. (לפי גירסא אחרת, נתפס כאשר ישב עם ילד והכין אותו ל"בר מצוה") (בית משיח, גיליון 641 ע' 39, וגיליון 191 ע' 20)

מס"נ לשבת

בהיותו בבית האסורים בסיביר, מפקדי הכלא חילקו את העבודות בהתאם לגיל האסירים, כאשר האסירים המבוגרים מקבלים עבודות קלות יותר. באותו כלא שהו לצד ר' אברהם חיים גם ר' זבולון לביוב ור' מרדכי בבג'נוב. שלושתם טענו שהם מבוגרים, והאחראים שמו אותו באותו חדר. בכל שבת, הצליחו שלושתם להתחמק מהעבודה הכרוכה בחילול שבת.

יום אחד הגיע לכלא יהודי מבוגר נוסף, ואחראי הכניס אותו לחדרם של שלושת החסידים. כאשר הלה שם לב שבכל שבת שלושתם לא עובדים, הוא היה בטוח שיש להם רשות על כך, וחשב שאולי גם הוא יכול לקבל היתר כזה... הוא הלך לשומר ושאל: מדוע הם לא עובדים בשבת, ואני חייב לעבוד בשבת?! השומר, שלא ידע שהם מתחמקים מעבודתם בשבת, אמר בביטחון:

חיילים הי' רק רובה אחד. ובכל זאת, כעברו ארבעה ימים, נשלחנו כבר להתקפה. לאחר כמה ימי קרבות, רק מעטים מאתנו נשארנו בחיים. די מהר השלמתי עם העובדה, שכאן אמות.

אחרי חודש הרחיקו אותנו בחזרה לכיוון העורף. בידיי היו כבר מסמכים של חיילי ב'עבא האדום', אך ידעתי שחזרה לחזית פירושה מוות בטוח - וחזרתי וברחתי. העברתי איכשהו את השנים הבאות, אך בשנת תשי"א - 1951 למנינם - תפסי אותי השלטונות ושלחו אותי

כל שתיארתי עד כה, אירע לפני שרוסיה נכנסה באופן רשמי למלחמה מול גרמניה, אך אז השלטונות ניצלו כל כוח עבודה שיכלו לגייס. כשהרכבת נעצרה, הרוסים פקדו עלינו לרדת מהקרונות, העלו אותנו על משאיות ופיזרו אותנו בקולחוזים (כלומר - 'משקים שיתופיים') שנזקקו לפועלים, והטילו עלינו עבודת כפייה.

הייתי בקולחוז עד תחילת המלחמה בין רוסיה וגרמניה הנאצית ועם הזמן הבנתי שבאופן יחסי, עבודת העגלונות הייתה די קלה ונוחה. הי' לי מה לאכול;

יכולתי להתפלל ואף אחד לא נגע בי. עם הזמן, התחלתי לחפש קשר עם הפליטים אחרים, ופתאום התחלה המלחמה. כל הגברים נשלחו לחזית והמצב נעשה קשה מיום ליום. הייתי כבר בן שבע עשרה וכולם הביטו עלי בצורה מוזרה כיון שלא נשלחתי לחזית. המצב נעשה בלתי נסבל והחלטתי לברוח.

ברחתי לטשקנט, שכונתה אז "עיר הלחם", ומיד שהגעתי מצאתי חברים. הם יצרו עבורי מסמכים חדשים כיון שבקולחוז לקחו ממני הכול, ולפרנסתי התחלתי לסחור בשוק בשעונים שוויצריים שמישהו הבריח מפולניה. בטשקנט גם למדתי כמה מילים חדשות ברוסית

כמו 'אבלאוה' - גיחה פתאומית של מגייסים לצבא התופסים קבוצת אזרחים ברחוב, סוגרים עליהם ובודקים מי מהם משתמט מגיוס. למדתי גם כיצד משיגים כרטיסים ללחם וחייתי ממסחר מי ליד.

באחת ה'אבלאוות' נתפסתי. הובלתי עם כל העצורים למשטרה וכעבור יומיים מצאתי עצמי במחנה טירונים צבאי. עברתי שלושה שבועות של 'קורס לחייל הצעיר' אף שלא הייתה שום תקשורת בין המפקדים ובינינו הטירונים. המפקדים דיברו רוסית אבל רבים מה'חיילים' היו פליטים פולנים כמוני או אוזבקים וטדג'יקים שלא ידעו רוסית - אבל לאף אחד לא הי' אכפת... לאחר חודש הועלנו ל'עשאלון' שהובילו אותנו בין יחידות של חיילים יותר ותיקים.

באותם ימים, מצב 'הצבא האדום' הי' נורא - לשמונה

תמונה קבוצתית של חניכי הרב לדיוב בסמרקנד

למחנה-עבודה. ברוך ה' שרק זאת, כי יכלו גם לירות בי, כיוון שהפעם היו נגדי האשמות לא קלות - גם עריקות מהצבא וגם מסחר אסור ("ספקולציה").

נשלחתי לעבודה קשה ומיד למדתי שני מושגים חדשים - 'בריגדה' ו'נורמה יומית' - שהיו בעצם האיום הגדול ביותר על חייו של כל אסיר, שהומצא על-ידי הנהלת המחנה. קודס-כל חולקנו ל'בריגדות' - לקבוצות של פועלים, ולכל קבוצה כזו נקבעה 'נורמה', כלומר הספק עבודה שאין לרדת ממנו לאותו יום.

במצב הזה, כל אחד תלוי בשני. אם האחד לא מילא בשלימות את המוטל עליו - כולם קיבלנו פחות אוכל. עבדנו כמו משוגעים, אבל אני פשוט לא הייתי מסוגל לעמוד במכסה. חבריי לבריגדה נענשו על כך, ובתגובה התחילו להתעלל בי. הם צעקו עליי והכו אותי, אבל

סיכם באנחה: במשך הזמן, חלקם יצאו את ברית המועצות וחלקם "יושבים" כמוני...

התחלתי ללמוד ביחד גם חסידות ותניא ומאז השתפרו חיי במידה כזו, שלפעמים אפילו שכחתי איפה אני... באחד הימים הודיעו שביום שני הבא נצטרך להתייצב לפני הוועדה הרפואית המגיעה למחנה אחת לשלושה חודשים וקובעת מי מהחולים הבריאים וכשיר לחזור לעבודה.

רבותיי, הדבר ה' בשנת תשי"ב, בטייטט שבמחוז אירקוצק, בשנים הכי אימות ליהודים תחת שלטונו העריץ של סטלין ואני נשברתי מעצם המחשבה שעלולים להחזיר אותי לעבודת הפרך. כמה עוד יכול בן אדם לסבול? - החלטתי שעדיף למות על הדרגש מאשר במלתעות של כלב או בירייה של שומר, ובמחשבותיי התגלגלה רק השאלה איך עושים את זה.

נותרו רק שלושה ימים עד מועד התכנסותה של הוועדה. לא רציתי לקלקל לאברהם חיים את השבת וכך נודע לו רק במוצאי השבת על תוכניתי לסיים את חיי, חלילה, לפני שאחרים יעשו זאת. פתאום השתקן התחיל לדבר ולספר: "הכניסו אותי לבית הסוהר רק כיון שאני חסיד של הרבי מליובאוויטש. כשבני ה' בר מצווה, למדנו את המאמר "אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו" (מאמר ידוע של כ"ק מו"ח אדמו"ר [הריי"ץ] משנת תרפ"ה בנושא מסירת נפש) ואני אומר לך: "צריכים לסמוך על הקב"ה והוא יעזור".

וכך הרעיף עלי אברהם חיים דברי עידוד וחיוזק וסיים: "אבל בינתיים תגיד אחריי תהילים" - והוא אמר ואני אחריו. ביום ראשון לא אכלתי כלום. בלילה התיישב לידי ושוב אמרנו את כל התהלים.

כשהוועדה הגיעה ביום שני בבוקר, יצאה פקודה: כולם לקום. מי שהי' יכול להתרומם מהמטה קם ונעמד, ואלה שלא יכלו לקום המשיכו לשכב.

חברי הוועדה הרפואית נכנסו לצריף. ניתנה פקודה: "כולם לקום", אך אני ישנתי ולא שמעתי. אברהם חיים ניגש אלי, עשה מה שעשה ובמקביל התכופף והחל לסטור על לחיי בידו האחת, אך ידו השנייה החזיק בי כדי שלא אקום ולאחר כמה שניות התרומם מעליי ואמר: "אוי, הוא חולה, חולה מאוד". וכאן קרה נס. הם אפילו לא עצרו לידי והמשיכו ללכת.

הם הלכו ואני התחלתי לנשק את ידו. הוא חיבק ואמר: "תגיד אחריי: 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד...' "

שום דבר לא עזר להם, כי חלקי ב'נורמה' ה' באמת מעבר לכוחותיי. לבסוף החליטו להיפטר ממני - הם ביימו תאונה והכו אותי מכות רצח וכך הגעתי לבית רפואה של המחנה.

הביאו אותי על אלונקה והשליכו אותי על אחד הדרגשים, ואז ניגש אלי משהו והחל לנקות את הפצעים שלי במטלית רטובה. בהתחלה אני חשבתני שהוא ה' לא יהודי כי הוא לא דיבר באידיש, אבל איכשהו הבנתי שהוא יהודי. דיברתי אליו באידיש והוא אכן ענה לי, אך בלשון הקודש. חזרתי ושאלתי אותו בלשון הקודש: "מה שמך?" והוא ענה: "אברהם, אני יהודי בוכרי". עניתי שגם אני אברהם, אבל מוורשה - ואז התחיל גן העדן שלי. אברהם, ששמו המלא ה' אברהם חיים לדיוב, נזהר מאכילת אוכל לא כשר, ומאז הפגישה בינינו, דאג גם לי. תמיד היו לו חתיכת סוכר או צימוקים ותמיד ה' מוכן לסחר-חליפין: בכיס אחד ה' מחזיק מלח ובכיס השני טבק, וכך ה' מוכן לכל הזדמנות שתאפשר לו להשיג מעט אוכל שאינו טריפה.

אברהם חיים שתק כל הזמן. הוא ה' ענק בשתיקה. רק כשדיברנו בתורה, ה' פותח את הפה. הוא ידע בעל פה את ה"זוהר", תהלים, וגמרא. מדי ערב, כששכבנו על הדרגשים, היינו מדברים עד השעות הקטנות של הלילה בענייני תורה שידע ברהיטות.

לאט לאט החלמתי עד שיכולתי כבר לשבת. כעבור זמן נוסף התחלתי גם ללכת. פעם אחת שאל אותי האם אני מכיר את הרבי מליובאוויטש [הריי"ץ]. "בטח", עניתי. "אפילו הייתי בחתונה של בתו [הרבנית חי' מושקא עם כ"ק אדמו"ר נשיא דורינו] שנערכה בוורשה [ביום י"ד כסלו בשנת תרפ"ט].

"ולמה אתה שואל?" - התעניינתי, ואז סיפר לי על חסידי ליובאוויטש בסמרקנד ועל תחילתה של פעילות חב"ד בבוכרה ע"י שלוחו של הרבי הרש"ב נ"ע, הרב שלמה יהודה לייב אליעזרוב ושלוחו של כ"ק אדמו"ר [הריי"ץ], הרב שמחה גורדצקי. הוא המשיך וסיפר לי גם על החברים שלו, ביניהם ששה שנסעו לרבי ללניגרד - הרבנים יוחאי יעקובוב, אברהם יצחקוב (סבא רבה של החתן מצד האמא), חזקיה קייקוב, עמנואל קמיגרוב, אצילדי ניאזוב ומנחם אליוב. הוא סיפר על ההתוועדות שעשו בסמרקנד עם החסידים חכם רפאל (חודייטוב) ג'ורא ניאזוב, זבולון לבייב ובניו אבנר ומנחם, שמלוב ועוד. וכשסיים למנות את שמותיהם,

כולם, וגם הבודדים שהקימו מקווה בביתם – חששו מהק.ג.ב. ולא הסכימו להכניס אותנו למקווה שלהם. בשלב מסויים החלטנו ללכת לביתו של ר' אברהם חיים, בתקווה שהוא יסכים. הגענו אליו בשלוש לפנו בוקר, וברוך ה' הוא הסכים, וכך יכלו להנשא בטהרה.

נס ביום כיפור

בין שאר עיסוקיו, היה ר' אברהם חיים סוחר בשוק השחור בחיטים מסוג 'קלובה'. אחד מספקי הסחורה היה אוזבק אחד בשם קלקלון. הוא היה גוי מגושם, עם ראש גדול, פשוט בגשמיות... פעם בכמה חודשים היה מגיע עם עגלה מלאה סחורה, ור' אברהם חיים וילדיו היו עוזרים לו לפרוק במהירות את הסחורה – ואת

הרב אברהם-חיים לדיוב ע"ה והרב יעקב לביוב ע"ה עם ילדי בוכרה במוסדות בכפר-חב"ד

השקים היו מחביאים מאחורי קיר שבנו במרתף הבית. בשנת תשכ"ט הגיע הסוחר הנ"ל לביתו של ר' אברהם חיים בליל יום הכיפורים. כמובן שאף אחד לא היה יכול לסייע לו בפריקת הסחורה, והוא הניח את השקים בחצר. כמעט יממה שלימה שהו שקי החיטים בחצר, וחשש כבד מילא את ליבם של בני המשפחה, פן יעבור במקום אחד משוטרי החרש של הק.ג.ב. ויגלה את הסחורה האסורה. בנסי-ניסים עבר האירוע בשלום, ולק.ג.ב. לא נודע דבר.

(מאבי החתן שהוא ה' עד של המעשה)

(מאת יאיר בורכוב. התפרסם בעיתון האידישאי היו"ל בארה"ב 'אלגמייילינער זשורנאל' (העורך העיתון ר' גרשון בער יעקבסון בעצמו בן למשפחת פליטים))

זהירות שלא להלבין פני חברו ברבים

באחת ההתוועדויות (אולי זה ה' באמצע חתונה), 'שר המשקים' מזג כוסיות של משקה (י"ש) לכל המסובים, וכאשר הגיע למזוג לכוסו של אברהם חיים שם לב שלא נשאר משקה בבקבוק. הוא הלך לחפש עוד משקה, וכאשר לא מצא, הלך לכיור ושפך מים בתוך הבקבוק במקום משקה... אחר-כך חזר לאברהם חיים ומזג את המים, שיהי' נראה כאילו הוא מוזג משקה. כולם אמרו 'לחיים' אחד לחבירו, וגם אברהם חיים אמר 'לחיים' ביחד עם כולם. הוא כמובן שם לב שאין זה משקה, אבל בכל זאת לא אמר כלום, וחשב לעצמו "יותר טוב לשתוק מאשר לבייש את חבירו".

(מאבי החתן, ששמע מדודו עמנואל)

המחיר האמיתי

פעם הגיע לביתו של אברהם חיים סוכן בוכרי (אולי זה ה' צבי ברוכוב), ורצה למכור לו משהו. התווכחו השנים על המחיר, ובשלב מסויים חשב ר' אברהם חיים לעצמו, שאם המחיר יהיה באמצע – בין מה הוא מציע, למה שהסוכן מבקש, הוא יסכים לעסקה. אלא שאז אמר לו הסוכן שהוא מקבל את הצעתו, ומוכן למכור במחיר שר' אברהם חיים ביקש בתחילה.

להפתעתו אמר לו ר' אברהם חיים: מכיוון שכבר הסכמתי בדעתי לשלם יותר – אשלם לך כפי שהסכמתי בדעתי.

(מאבי החתן, ששמע מדודו עמנואל)

מקווה בשלוש לפנות בוקר

מספר הגה"ח הרב יצחק רייטפורט:

כאשר אחותי הייתה כלה, לפני החתונה חיפשו המשפחה מקווה טהרה, אך בימים ההם חששו

אלה תולדות יצחק

קווים לדמותו של הרה"ח יצחק לדיוב זצ"ל, הסבא של החתן

על חייה הקשים, אלא קיבלה כל הניסיונות באהבה ובשמחה.

כשהתבגרה מעט יותר, הקימו בביתם מקווה טהרה. המקווה נבנה בחשאיות ובמסירות, ונועד לשרת את הציבור לטבילת מצווה.

כשנודע לק.ג.ב. על פעילות המקווה, הגיעו לביתה לערוך חקירות בנושא. פרידה העמידה פנים ואמרה: "מה אתם חושבים, כיצד אני יכולה לשלוח את הילדים שלי לבית המרחץ? ככה יש לנו אמבטיה בבית ובזה נגמר הסיפור". הבלשים לא קיבלו את דבריה מאחר שידעו שהגב' הזו היא

בת המשפחה, מפיצת יהדות, שכן אבי חמיה ז"ל וסבה היו מלמדים את הילדים תורה ומשניות, במרתפי הבתים, אחד מהם שחט שחיטה כשרה וכמובן, עינם של הרשעים הייתה פקוחה על כל צעדיהם. עובדה זו לא מנעה כלל מפרידה להמשיך להפיץ יהדות בדרכה היא. ובדרך כלל כשהיו השוטרים מגיעים לביתם לערוך חקירה, פרידה הפגינה כזו תמימות כך שהחוקרים תמיד יצאו משם מבולבלים.

בפעול זכתה פרידה להפיץ יהדות בצורה יוצאת דופן. בלילות הייתה יוצאת בשקט מביתה ומזמינה את אלו הצריכות טבילה, לחוש לביתה לטבול על פי דרישות ההלכה.

הכפור הנורא בחוץ, הפחד מהק.ג.ב. מעולם לא הרתיעו אותה. דם יהודי חם זרם בעורקיה, וכשליחתו של ה' הייתה מלווה את הידידות חזרה לביתן, שומרת עליהן מכל רע. בימים, הייתה ניגשת לבתייהם של נשות ישראל, מלמדת אותן הלכות טהרה ומסבירה להן כי זה הבסיס לבית יהודי כשר ונאמן. את הכפור הנורא הייתה פרידה "מפשירה" במילות ברכה אותן הייתה מרעיפה על אלו שעמדו בניסיון, והבטיחה להן בנים צדיקים יראי ה'.

אנשים רבים שהכירו את פועלה של פרידה והיותה צדקנית אמיתית, נהנו תמיד לראות את התפילות

הרה"ח ר' יצחק ורעייתו מרת פרידה

הרב יצחק חי לדיוב נולד ביום ג' תשרי צום גדליה בשנת תרפ"ח לאביו אברהם חיים זצ"ל, נצר למשפחת רבנים וחכמים. סמרקנד, העיר בה התגוררה המשפחה, הייתה ידועה כמקום בו התרכזו פליטים רבים ממזרח אירופה ורוסיה, ומשפחת לדיוב נרתמה לעזרת אותם יהודים.

בנוסף ללימודו עם אביו, למד יצחק חי והתחנך משחר ילדותו ע"י חסידים ואנשי מעשה, מאלו שהגיעו לסמרקנד.

בשנת תש"ח, בהיותו בגיל עשרים נשא לאשה את מרת

פרידה (פריחה) לבית סעידוב, שהייתה בגיל שבע עשרה. הם הקימו בית נאמן וחינכו ברוח התורה את שלושה עשרה בניהם ובנותיהם: הרב יוסף שלום ע"ה, הרב נחמי, צביה גבריאלוב, ר' משה, ר' יאיר (שליח הרבי בצרפת), אוסנת סיאנוב, ר' רחמים, (הסופר, אבי החתן), ר' יהושע, רבקה ישראלי, לאה פייזקוב, רחל יומטוביאן, חנה יוגודיוב ושושנה יצחקוב.

אשתו פרידה נולדה ביום ו' סיון חג שבועות תרצ"א, וגדלה ברוסיה של הימים ההם. בהיותה בת חמש בלבד (בשנת תרצ"ו) נפטרה אביה ר' יוסף הכהן סעידוב והותיר את האלמנה הצעירה עם בתו היחידה פרידה. קצת יותר מאוחר, נישאה אמה (דינה) של פרידה בשנית, כשפרידה מקלה מעליה בכל מקום אפשרי.

בשנת תש"ח התחתנה פרידה לר' יצחק חי כנ"ל. גרו בסמרקנד ברחוב דינבסקי, סמוך לבית אביו של יצחק חי בבית מספר חמישים ותשע. לפרנסת ביתה עסקה פרידה בממכר חוטים צבעוניים אותם הייתה צובעת בעצמה, בכישרון מיוחד. פרידה הייתה רוכשת את הצבעים, מתעסקת עם החוטים, צובעת, מייבשת ויוצאת למכור את הסחורה. מעסק זה, שהתפתח עם הזמן, הצליחה לעזור בפרנסת המשפחה. על אף צוק העיתים וקשיי הפרנסה, מעולם לא התלוננה פרידה

שגרים בלוד, "בתור חמות", מציינת נעמה, "פרידה תמיד רצתה לעזור ולהקל", משה ונעמה ציפו לילדים במשך שנים רבות. כל אותה התקופה, הייתה החמות מעודדת, תומכת ומתפללת יחד איתם שה' יושיע אותם.

כשנולדו לזוג בן ובת, הייתה פרידה אומרת: "הלואי שאזכה להשתתף לפחות באחת מן החתונות!". לרגל החתונה, קיבלה פרידה שמלה לבנה, מבני משפחה. היה זה סמלי מאד, כשפרידה רקדה את "הריקוד האחרון", בשמלה לבנה, טהורה וצחה, התואמים היטב לצחות ליבה וטהור מידותיה הנעלות.

בשנת תשס"ב חלתה פרידה ונאצלה לקבל טיפול דיאליזה. בשנת תשס"ה בחודש אדר התפתחה אצלה

הכשרות והטהורות שהייתה נושאת "במילים שלה" לפני בורא עולם.

במשך השנים נולדו לפרידה שלושה עשר ילדים בנים ובנות. כולם הקימו משפחות לתפארת, על פי דרך החסידות.

תקופה קצרה לאחר עלותם לארץ הקודש, החלה פרידה לעבוד בישיבת הבוכרים בכפר חב"ד, תוך שהיא דואגת כאם רחמניה לתלמידי הישיבה לכל צרכיהם. במשורה זו נשאה במשך חמש עשרה שנה.

"יחסה של פרידה לילדיה, ראוי ללימוד", מציינים בני המשפחה. "כל אחד מהילדים הרגיש כאילו אמא אהבה רק אותו. במשפחות קטנות, קל יותר להבין זאת, אך כאשר במשפחה של שלוש עשרה ילדים, כל אחד בטוח שאמא אהבה אותו יותר מכולם -

זה בהחלט מפעים".

פרידה ז"ל נהגה להתקשר לילדיה ולעודד אותם להתקשר זה לזה, להיות טובים יותר, אדיבים יותר. "פרידה פשוט ידעה להעביר את המסר בצורה שכולם היו מקבלים אותו", מציינת כלתה נעמה.

הרי כתוב: אל תטוש תורת אמך. התורה אצל האמא. לפרידה, היה הרבה תורה. ביראת שמים אמיתית וטהורה גידלה את ילדיה לתורה ולמצוות.

מדי פעם, כשהיו מתחים, כפי שקורה בכל משפחה, הייתה פרידה נוהגת לבטל את הענין ואומרת: "עין הרע". זה הכל "עין הרע". בני המשפחה התרגלו כבר

לצמד מילים אלו שהיה משעשע אותם ברגע מתיחות ולחץ...

למרות קשיי הפרנסה, פרידה מעולם לא קימצה ידיה. אורחים היו חלק אינטגרלי מחיי המשפחה. בפסח וסוכות, לעיתים היו שמונים איש, מסובים בסוכתם או לסעודת ליל הסדר שלהם.

האהבה, השמחה, היו מתובלים היטב בתוך האוכל, וכולם הרגישו נפלא אצלם, כך מספרים בני המשפחה.

בחודש אדר א' בשנת תשס"ה השתתפה פרידה בנישואי נכדתה חני, בתם של משה ונעמה לדיוב

אביו של החתן, הרה"ח רחמים (מימין)
עם - להבחל"ח - סבו הרה"ח אברהם חיים, ואביו הרה"ח יצחק

דלקת אפנדיציט, והיא הוצרכה לעבור ניתוח.

בשנת תשס"ה ביום רביעי ה' אדר ב' נפטרה והלכה לעולמה הרבנית פרידה לדיוב. ילדיה, אשר רק ימים ספורים קודם לכן שבו מטקס החתונה שהיה בארץ, וכבר חזרו למקומות מושבותיהם בחו"ל, ביקשו להמתין עבורם. כך המתינו למסע הלוייה עד שיגיעו הילדים מניו יורק, וצרפת, וקלורדו.

פרידה השאירה דור של יהודים יראי שמים, מלאים באהבת ה' ויראתו.

(מעיתון מנורה)

סיפורים שאירעו עם אבי החתן

לקנות תפילין, והוא היה משיב:
צריך לחשוב על זה... יום אחד
אני אקנה...

כעת, כשאבי הצטרף אלי
למבצעים, חשבתי שזו תהיה
הזדמנות טובה לשכנע אותו
לרכוש תפילין לעצמו, כדי
שיוכל להניח תפילין בכל יום,
ולא רק בימי שישי. ביקשתי
איפוא מאבי להביא איתו
תפילין למכירה, והוא לקח איתו
שלושה זוגות תפילין - אחד
במחיר \$350, השני במחיר \$550
והשלישי ב-\$950. אבא שם
אותם בשקית ויצאנו לדרך.

נסענו ברכב של אבא עד
שהגענו למשרד של ראובן.
האור לא היה דלוק, והי' נראה
כאילו אף אחד לא נמצא, אך כאשר נכנסנו וראינו
שאחותו נמצאת, שאלנו אותה האם ראובן נמצא. היא
השיבה בחיוב, ואמרה שהוא נמצא בקומת המרתף, כי
יש בעיה בצינורות. חיכינו לו כמעט חמש עשרה דקות,
ואז אמרתי לאבא: אולי תגיד לה ברוסית, כי היא מבינה
גם רוסית, שאני נוסע ביום ראשון ואני רוצה לראות
אותו.

ואכן זה עבד. היא התקשרה לראובן, וכאשר שמע שאני
מחכה לו, אמר שבעוד שתי דקות הוא יגיע. אחר שתי
דקות הגיע, וכאשר ראה אותי שמח מאוד, אחר כמה
שניות הוא הסתובב וראה את אבא, ושאל אותי: מי זה?
וענית: זה אבא שלי. כששמע זאת, פניו האירו מרוב
שמחה, בראותו יהודי בוכרי עם זקן גדול והדרת פנים
כמו של אבא.

הוא הזמין אותנו בכבוד גדול להכנס למשרדו, ואבא
הציע לו שירכוש תפילין. הוא היה בהתרגשות גדולה,
ומייד אמר שמעוניין בכך. אבא הראה לו את שלושת
הסוכים של התפילין, והסביר לו את הבדל בין 'דקות'
ל'גסות', ומהן תפילין מהודרות וכו'. הכל טוב ויפה,
אבל ברגע ששמע את המחיר, הוא 'קיבל חום'... ואמר:

הרה"ח ר' רחמים לדיוב, במרתף הסודי שבנה
סבו, ר' אברהם חיים, בסמרקנד

גילוי היחידה

מספר החתן:

בשנת תשע"ד, בהיותי
בשליחות בישיבת אור
אלחנן חב"ד, לוס-אנג'לס
קליפורניה - חזרתי לבית
הוריי ל'בין הזמנים' של
תקופת פסח, עד כ"ז ניסן.
יומיים לפני נסיעתי חזרה
לשליחות, ביום שישי
כ"ה ניסן, כאשר סיימתי
את התפילה והלימודים,
חזרתי לבית הוריי, וחשבתי
לצאת ל'מבצע תפילין'.
רק אמי הייתה בבית,
מכינה את מאכלי השבת.
שאלתי אותה: איפוא אבא
ולוי (אחי, החתן)? ואמא

השיבה: הם נסעו לגרייטניק לבדוק תפילין ומזוזות.
ואמא המשיכה ואמרה: אני צריכה כעת את עזרתך,
כי בדרך כלל אבא ולוי עוזרים, אבל כעת נשארתי לבד,
ולכן אבקש שהיום תישאר בבית ולא ללכת למבצעים.
נשארתי איפוא בבית, וסייעתי בהכנות לשבת.

אחרי כמה שעות, בערך בשעה 4:30, אבא ולוי חזרו
לבית, ומיד כשנכנסו פנה אליי אבא ושאל: נו, הולכים
למבצעים? ענית: כן, אבא, בוא נצא מיד, כדי השעה
מאוד מאוחרת.

לפני שיצאנו, שאלה אמא: לאן אתה הולך, שמולי?
ענית: למבצעים! ואמא אמרה: בסדר, אבל תגיד
לראובן שביום ראשון (כ"ז ניסן) אתה נוסע לשליחות.
ענית: בסדר גמור.

ראובן, הוא יהודי בוכרי, רופא שיניים, שנמצא על
מסלול ה'מבצעים' שלי בימי שישי. לפני כמה שנים,
בערך בשנת תשע"ב, גילינו את המרפאה שלו, ומאז
היינו מבקרים אצלו בכל יום שישי. במשרד שלו, וגם
בביתו, היו מזוזות, אבל תפילין לא היו לו. בכל פעם
שהייתי מגיע למשרדו, שאלתי אותו האם הוא רוצה

יהודי בוכרי מקבל תפילין מהאחים לדיוב

לא, אני עוד צריך לחשוב על זה ... בינתיים בא נניח את התפילין שלכם.

לאחר שסיים את קריאת שמע וחלץ את התפילין, אמר לנו שאביו הגיע לאחרונה מרוסיה, וכעת הוא נמצא בביתו, וגם חמיו נמצא בבית, והוא רוצה שנפגוש אותם. הלכנו איתו, ואבא דיבר איתם, בעיקר ברוסית, ואני הבנתי רק מילה פה ומילה שם... לאחר כמה דקות של שיחה נעימה, אבא הציע להם להניח תפילין. אביו של ראובן הסכים מייד, אך לא רצה להניח ליד הגויים וביקש לעלות למשרד למעלה ולהניח שם.

האחים לדיוב בבית הכנסת העתיק 'גומעז' בבוכרה, שם התפלל הסבא - מרבני הקהילה - יותר מ-70 שנה

לאחר שהנחנו לו תפילין, אחותו של ראובן נכנסה וצילמה אותנו יחד. אביו של ראובן וחמיו הלכו, ואנחנו נשארנו עם ראובן, ושאלנו שוב: נו, מה המסקנה שלך בנוגע לתפילין? הוא חשב ארוכות, ואמר: אני צריך עדיין לחשוב על זה.

אבא פנה אליי ואמר בעברית: תספר לו את הסיפור שסיפרתי לך על התפילין...

שאלתי את ראובן אם הוא רוצה לשמוע סיפור, ולאחר שהשיב בחיוב, סיפרתי לו את הסיפור הבא:

בערך בשנת תשס"ג, אבא שלי נסה למנהטן, ופגש שם יהודי בשם אלקס, שהפנה אותנו לשני יהודים פרסים שאמא שלהם נפטרה שלושה שבועות קודם לכן, וייתכן שירצו לרכוש תפילין. לאחד מהם קראו 'מאיר דגן', ואת שמו של השני אינני זוכר. בכל אופן, אבא נכנס לבניין ושאל את המזכירה היכן נמצא משרדו של מאיר דגן. הוא הלך לפי הנחיותיה, וכאשר פגש את מאיר דגן, הציע לו לרכוש זוג תפילין. הוא החל להסביר לו על ההבדלים בין סוגי התפילין, ותוך כדי הגיע גם האח השני למשרד. אבא שאל אם גם הוא

ירצה לרכוש תפילין, אבל מאיר אמר: עזוב, מספיק שאני אקנה תפילין. הוא יוכל להשתמש בשלי...

לאחר שסיכמו על סוג התפילין, נסע אבי חזרה לקראון הייטס, הכין זוג תפילין במחיר 400 דולר, ולמחרת נסע למנהטן. בכניסתו לבניין המשרדים במנהטן, נעצר אבא בדלפק הקבלה, וכנהוג בבניינים הגדולים במנהטן, רשם בספר האורחים את שמו, תוך שהוא מניח את התפילין על הדלפק לידו. לא חלפו כמה שניות, וגוי

שבועות השיב בשלילה, עד שלבסוף הסכים והחל להניח תפילין.

לאחר כמה חודשים, אבא נסע לביקור בארץ הקודש. באחד הלילות בהיותו בארץ ישראל, ראה בחלומו יהודי זקן, ותוך כדי החלום הוא חושב לעצמו: הרי זה הזקן ממנהטן שהחל לאחרונה להניח תפילין. לפתע פנה אליו הזקן ואמר: תודה רבה על כל מה שעשית, שהנחת לי תפילין. עכשיו למעלה, זה מאוד עוזר לי... אבא התעורר מהחלום המוזר, וחשב לעצמו: מעניין מה קורה עם היהודי הזה.

כאשר חזר לקראון הייטס, מיהר לנסוע למשרדו של היהודי הזקן. בהגיעו לשם, ראה את בנו של הזקן. הוא החל לשוחח איתו, ושאל: מה קרה שאביך לא נמצא במשרד. הבן הגיב: מה, אתה לא יודע שהוא נפטר? אבא היה המום, ושאל: מתי זה היה? הבן נקב בתאריך מסויים, ואבא נזכר שהחלום היה בדיוק באותו תאריך! הוא סיפר על כך לבן, שמאוד התרגש לשמוע את הסיפור.

גם ראובן התרגש מאוד לשמוע את הסיפור השני. הוא עדיין לא החליט לרכוש תפילין, אבל אמר שיחשוב על כך שוב, וביקש את מספר הטלפון שלנו.

איחלנו לו 'שבת שלום', ויצאנו ממשרדו. ירדנו במדרגות, נכנסנו למכונית והתחלנו לנסוע לכיוון קראון הייטס. ללא גוזמא, לא חלפו שתי דקות, והנה הטלפון של אחי לוי מצלצל. על הקו היה ראובן, שביקש לדבר עם אבא. כאשר הבין שהגיע לטלפון של לוי, ניתק והתקשר מיד לפלאפון של אבא. מכיוון שאבא היה באמצע נהיגה, עניתי בעצמי, אבל ראובן ביקש לדבר עם אבא. לאחר שעצר את הרכב בצד, אבא דיבר איתו כמה דקות, וכאשר סיימו לדבר שאלתי את אבא: מה הוא רצה ממך?

אבא חייך, ואמר: נו, מה אתה חושב שהוא רצה? הוא ביקש לרכוש תפילין!

ואבא המשיך ואמר: לא יודע במה זכינו, אבל בכל פעם שאני נוסע עם אחיי, נחמיה ויאיר, לרוסיה - כולם רוצים לרכוש תפילין.

חזרנו מיד למשרדו של ראובן, ומכיוון שלא הייתה חנייה פנויה רק ליד עמדת כיבוי האש, נאלצתי להשאר ברכב כדי שלא נקבל קנס, ואבא עלה לבדו למשרד. אחר-כך סיפר לי אבא שלא זו בלבד שראובן הסכים לרכוש תפילין, הוא רצה דווקא את התפילין הכי מהודרות,

שעבר במקום חטף את התפילין וברח לעבר הרחוב. אבא ניסה לרדוף אחריו, אבל לא הצליח לתפוס אותו.

אבא עלה למשרדו של מאיר דגן, כשהוא שבור כולו מהסיפור, וסיפר להם את אשר אירע. מאיר הגיש לו כוס מים, הרגיע אותו, ואמר: אל תדאג. אני אשלם לך 400 דולר על התפילין שנגנבו, והנה עוד 400 דולר לזוג חדש. אבא הודה על כך, וחזר ואמר שהוא מצטער מאוד על התקרית הבלתי-נעימה.

אבא חזר לקראון הייטס, הכין זוג תפילין נוסף, ולמחרת שב לבניין המשרדים עם התפילין. הפעם היה זהיר יותר, והחביא את התפילין תחת מעילו... כאשר הביא להם את התפילין, הודו לו שני האחים על שהטריח עצמו להביא את התפילין למשרדם, והביעו צערם על כל הבלבול שאירע.

חלפו שלושה שבועות, אבא נכנס לחנות 'מרכז-סת"ם', ותוך כדי שיחה עם בעל החנות, הרה"ח ר' איצ'ה מישולבין, ראה על המדף תפילין מוכרות. בחינה מדוקדקת יותר העלתה את המסקנה הבלתי-נמנעת: היו אלה התפילין שנגנבו ממנו בבנין המשרדים במהנטן...

אבא פנה לר' איצ'ה ושאלו מהיכן קיבל את התפילין הללו, ור' איצ'ה סיפר כי לפני כמה הגיע לבחור ואמר כי ביום שישי האחרון, במהלך 'מבצעים', הגיע אליו גוי צעיר ומכר לו את התפילין בול. הבחור שאל את ר' איצ'ה אם יוכל להשאיר את התפילין אצלו בחנות, ואולי הבעלים שלהם יאתר אותם. אבא נתן לר' איצ'ה סימנים, ולאחר שבדק והתברר במאה אחוז שאלו הן התפילין, נתן ר' איצ'ה לאבא את התפילין.

אבא לא חיכה רגע, אלא מייד פנה לרכבת התחתית ונסע למנהטן, נכנס למשרדם של האחים, וסיפר להם על התפילין שנמצאו. לאחר שסיים לספר, הניח את התפילין על השולחן, ואמר: כנראה שאמא שלכם רוצה ששניכם תניחו תפילין יום יום, וכך מסובב הסיבות דאג שתשלמו פעמיים, וכעת שני זוגות התפילין שייכים לכם.

את כל הסיפור הזה סיפרתי לרופא השיניים ראובן. הוא התפעל מאוד, אבל עדיין לא פעל עליו שיחליט לרכוש תפילין. אמר לי אבא: ספר לו את הסיפור השני. והתחלתי לספר לו את הסיפור הבא:

בשנת תשס"ה בערך, הלך אבא ליהודי פרסי זקן במנהטן, וניסה לשכנע אותו להניח תפילין. במשך כמה

ר' רחמים לדיוב בודק את התפילין והמזוזות של יהודי סמרקנד

ר' רחמים לדיוב ואחיו ר' יוסף מתוועדים עם יהודי בוכרה לרגל יו"ד כסלו

אך אמר שקשה לו לשלם 950 דולר, ואבא הסכים למכור לו אותן ב-800 דולר בלבד.

חזרנו לבית דקות ספורות לפני שבת, ובקושי הספקנו לטבול במקווה... ביום ראשון נסעתי לקליפורניה, ואבא ולוי, ועוד חברים, נסעו יחד עם ראובן לאוהל הק' לעשות סעודת בר-מצווה. כעבור כמה שבועות, ביום ל"ג בעומר, הגיע ראובן להשתתף בפאראד ליד 770.

שלושה חודשים אחר-כך, בכ"ד תמוז חזרתי לניו-יורק, וביום שישי הלכתי ל'מבצעים'. כאשר הגעתי למשרד של ראובן, הוא שמח מאוד לאחר כמה חודשים שלא התראינו. הוא כמובן הניח את התפילין שרכש, ולאחר ששוחחנו מעט, שאלתי אותו: מה שינה את דעתך באותו יום שישי? מדוע החלטת לפתע לרכוש תפילין?

ענה לי ראובן: תשמע, יש בעולם דברים שאי-אפשר להבין אותם. באמת אין לי מושג. פתאום רציתי אמרתי לו שבחסידות מוסבר שיש חמשה דרגות בנשמה, והדרגה הגבוהה ביותר שנקראת 'יחידה' קשה מאוד לגלותה, אבל לפעמים הקב"ה פתאום מוציא את ה'יחידה' מהעלם, ואז זה פשוט מאיר, בלי הכנות...

ביטול הגירושין

בשנת תש"מ-א – עוד לפני שאבא נה' סופר, הוא התגורר בשיכון חב"ד בלוד. יום אחד, כאשר הגיע הבייתה, סיפרה לו אמא על יהודי בוכרי שגר בשכונה, וחייב לבדוק את המזוזות שלו, מכיוון שיש במשפחתו בעיות של שלום בית, והחתן שלו רוצה להתגרש מאשתו.

אבא אמר שיילך לאותו יהודי, ויציע לקחת את המזוזות לבדיקה אצל הסופר. אומר ועושה, היהודי קיבל את ההצעה בשמחה, ואבא העביר את המזוזות לסופר. כאשר הסופר פתח את המזוזות לבדקן, מצא כי האותיות במילה "ואהבת" היו חתוכות. כמובן שהמזוזה הייתה פסולה, והסופר אמר שחייבים להחליף את המזוזה.

אבא עדכן את היהודי הבוכרי על תוצאות הבדיקה, והלה אמר: טוב, אם צריכים להחליף – נחליף. אבל

לביוב, יעקב יוחנוב, בנימין ניאזוב – וגם אבא היה ביניהם.

שנה קודם לכן נסעו למגדל העמק קבוצת שלוחים מכפר חב"ד, שזכו לעידודים גדולים מהרבי, שראה בהם 'שלוחים'. גם הקבוצה השניה נחשבו 'שלוחים' של הרבי לישיבה. הם הגיעו לישיבה בחודש אלול תשל"ח, ושם בישיבה היה ראש ישיבה מתנגד, שבעת תפילתו היה דופק על השולחן ועל הספרייה, ובקיצור – עשה רעש גדול...

בח"י אלול ערכו הבחורים התוועדות, והביאו את הרב ראובן דונין ע"ה להתוועד איתם. כמובן שראש הישיבה המתנגד לא השתתף בהתוועדות, ור' ראובן דיבר בין השאר על תפילתו המתנגד כמשל: כאשר הוא מתפלל, הוא רוצה לתפוס אלוקות, אבל הוא לא יודע איפוא תופסים את האלוקות, אולי מהשולחן, אולי מהכסא, אולי מהספרייה. הוא דופק, בתקווה שכך יצליח לתפוס 'אלוקות'. אבל האמת היא ש"לא ברעש ה", ואת האלוקות לא תופסים בקול רעש גדול, אלא צריכים להיות עם 'איידלקייט' לפני התפילה, לפני קריאת שמע שעל המטה. צריכים לעשות 'אתכפייא' וללמוד הרבה חסידות. לאחר שלומדים חסידות, צריכים להתבונן בחסידות שלמדו, ואז אפשר להתפלל כמו חסיד..."

אבא לא נשאר זמן רב בישיבה במגדל העמק, כיוון שכעבור כמה ימים נסע לכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א וזכה להיות ב'קבוצה' תשל"ט.

כעת אין לי כסף, וכאשר אקבל את המשכורת הבאה – אשלם על המזוזות. כעבור שבועיים, הלך לשלם על המזוזות. כאשר חזר לביתו, מצא בבית את חתנו, שאמר לו כי השלום חזר לשכון בביתם, ושוב אינו רוצה לגרש...

הסבא של החתן, הרה"ח ר' יצחק עובר לפני הרבי

עבודת התפילה

בשנת תשל"ח רצו להרחיב את ישיבת חב"ד במגדל העמק, וביקשו מקבוצת בחורים שלמדו בישיבה בראשון לציון ולבוא ולבסס את הישיבה. לאחר שקיבלו רשות מהנהלת הישיבה, נסעו 10 או 12 בחורים למגדל העמק. ביניהם היו כמה מיוצאי בוכרה, כמו ברוך קאייקוב, ישראל אבייוב, מרדכי מרדכיוב, אוריאל

שער חבלי עבודות אהבה

חליפת מכתבים
של זקני הכלה
עם רבותינו נשיאינו
רצופים ביטויי
חיבה והתקשרות

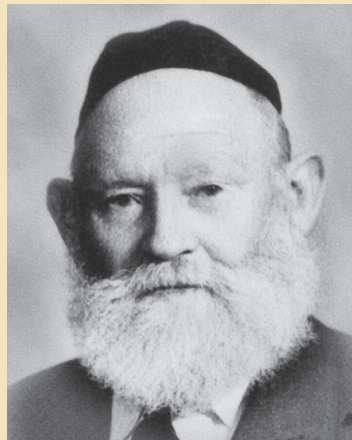
חלק ראשון
הרה"ח ר' משה זלמן
פייגלין
אוסטרליה

סבא-רבא-רבא של הכלה

"עד כמה שאדע את כבודו ידידותו והתקשרותו באמת"

הרשע של המנצחים וגם מהיוקר הגדול אשר עלה למעלה ראש ובמצב זה כמעט הי' עד אשר באו הנה בעזה".

מההנהגה העליונה שהי' בזה עם כ"ק אדמו"ר שליט"א והסבות אשר גרמו שלא יוכל במועדו לעזוב המדינה נראה הי' כי כן בחר השם אשר יחד עם כלל ישראל, אשר נגזרה עליהם הגזירות האיומות כאלו, יחיו אתם עמם גם ראשי אלפי ישראל (ועל דרך האמור עמו אנכי בצרה שהשם יתברך כביכול גולה בעצמו יחד עם ישראל להקל היסורים מישראל ואפשר כן הוא בהצדיקים וראשי

הרה"ח ר' משה זלמן פייגלין

מכתב ממזכירו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ, הרה"ח ר' יחזקאל פייגלין להרה"ח ר' משה זלמן פייגלין, בו מעדכנו על הצלת הרבי מצפורני הנאצים ימ"ש, ומבקשו לשלוח עזר כספי לטובת בית הרבי

ב"ה ח' טבת ת"ש.

ריגא.

כבוד ידידנו הנכבד והכי נעלה וו"ח אי"א מוה"ר משה זלמן שי' פייגלין שעפערטאון.

רב שלום וברכה.

תודה להשם יתברך אשר בא היום אשר ביכולתי בעזה"

(ישראל).

הנני חושב למותר לעורר את כבודו לשום לב למצבו הגשמי של כ"ק אדמו"ר שליט"א הן תמיד הי' לבו ער בהנוגע להחזקת כ"ק אדמו"ר שליט"א וביחוד במצב ההוא אשר הדוחק אין להעלות על הכתב לבד אשר לא נשאר מאומה מכל החפצים הנה כארבעה חדשים הרי לא הי' שום הכנסה והיוקר הגדול שהי' אשר אחרי כל חיי הדוחק שהי' הנה ההוצאה היתה מרובה והוכרח לכנוס בחובות בסכומים גדולים ביותר וכעת עדין המצב בלתי מבורר אם ישאר כ"ק במדינה זו או יהי' מוכרח עוד לטלטל עצמו למדינה אחרת אשר אי"ה אודיע בזמנו לכבודו) ובטח הפעם יתעורר כבודו בהתעוררות הראוי' אדות החזקת מעמד כ"ק בסכום ממשי ואפשר יעורר עוד את מי השייכים לענין כזה (לבד בניו הנכבדים אשר משתתפים תמיד בהחזקת כ"ק).

עוד הנני רוצה להעיר את כבודו ולבקשו על ענין אחד אשר זמן קצר לפני המלחמה נתקבל מכבודו טשעק על סכום של עשרה לירות על מעמד והישיבות כאמור אז במכתב כבודו. השבתי אז לכבודו תיכף מכתב מפורט עם קבלות כנהוג, אמנם לא הספיקו למסור הטשעק לאיזה באנק ולקבל תמורתו ופרצה המלחמה ונשרף הטשעק (עם כל החפצים שנשרפו) ובכן נבקש את כבודו לטרוח בזה להשתדל שלא יהי' הפסד המעות להודיע בהבאנק כי הטשעק לא נתקבל תמורתו ובכגון

לשמח לב ידידנו, המקושרים באמת, ולבשרם בשורת הצלת עטרת ראשנו כ"ק אדמו"ר שליט"א ויציאתו מן המיצר שהי' נתון הוא וב"ב קרוב לארבעה חדשים, וביום ה' ב' טבת עזב הוא ובניו יחיו את העיר ורשא, ושבת ש"ק בעיר בערלין, ובמוצש"ק נסעו מבערלין ויבאו צלחה אור ליום ב' לריגא.

עד כמה שאדע את כבודו ידידותו והתקשרותו באמת, משער הנני כמה צער ועגמת נפש הי' לו בידעתי אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א נשאר בפוילין בכל משך זמן המהפכה, ומשער הנני עד כמה תגדל שמחת כבודו בקבלו מכתבי זה הבשורה הטובה האמורה, ראוי הי' לכתוב בפרטיות מכל התלאות אשר מצאו במשך הזמן את כ"ק אדמו"ר שליט"א. אמנם לבד אשר לזה צריכים לכתוב ספר שלם, הנני חושב אשר אינני עדיין אותו הסופר המהיר אשר יוכל לצייר ולתאר בכתב את כל אשר עבר שם במשך הזמן. קצורן של דברים כחדש ימים עמדו תמיד מתחת ברד של חצים ואבני בליסטראות וסכנת הרג ר"ל היתה מרחפת תמיד, לבד המאכולת אש אשר אחזה חלק גדול מבתי העיר והוכרח כ"ק אדמו"ר שליט"א לעזוב הבית שהי' נמצא עם ב"ב מחמת מאכולת האש אשר אחזה את הבית ובחסידי השם ניצולו בנפשותם, וכל החפצים של כ"ק וב"ב הבגדים וכל אשר להם היו למאכולת אש, נוסף לזה בעת המצור הי' הרעב בהעיר גדול ביותר, וגם אחרי אשר נכבשה העיר הנה עלה לסבול ביותר ממעשה

**בשולי המכתב הוסיף הרב פייגין
את השורות הבאות בכתב ידו:**

בדבר מצב בריאות כ"ק הנה אף כי פעל המצב העבר על בריאותו, אמנם לפי ערך מצבו אינו קשה כל כך ודאי כי הי' מוכרח לסנטאריום ישלח לו השם יתברך רפואה שלמה בקרוב.

מידי דברי מהעבר ראוי לו ולב"ב ג"כ להודות להשם כי כל משך הזמן היינו שם ג"כ ונשארנו ב"ה בחיים כן לא יסיר צור חסדו לעולם. **הנ"ל**

אם כפי החוק א"א לשלוח ממדינתם טשעק אז יואיל להודיעו כמה צריכים לשלוח ונמצא הדרך.

פה כידוע לנו מחוקי הבנאנק כי יכולים לקבל טשעק אחר, יכול להיות אשר יבקשו ערבות כבודו על משך איזה זמן אבל יכול כבודו לבא בערובה כי הדבר ברור כי הטשעק הקודם נשרף ולא יבא לידי גוביינא לעולם.

האדרעס הרשום הוא רק למכתבים אשר מענין את כ"ק אדמו"ר שליט"א לדעת משלום כבודו שלום בניו וב"ב ואיך מצב בריאות כבודו, ונבקשו להודיע אמנם אדרעס לשלוח כספים או טשעק אכתוב מכתב מיוחד, כבוד גמור וברכה מרובה

יחזקאל

"ועתה אני בא לעשות רצון כ"ק ולכתוב מב"ב ומקום מגוריהם..."

הרה"ח ר' משה זלמן פייגלין ומשפחתו, זמן קצר לאחר בואם לאוסטרליה

ב"ה, יום ה' י"ג מרחשון [תש"א]

November 4, 1940

לכבוד רבי וידידי היקר כ"ק אדמו"ר מרן יוסף יצחק שניאורסאהן שליט"א

אחמשה"ט כן לשמוע מק' רק טוב ושלום וברכה.

רבי יקירי וידידי, שמחתי מאד לשמוע משלום כ"ק וביאתו לשלום לאמערקע אשר יוכל לחיות ב"ה עב"ב בנחת ושלוה ולקבל נ"ר מעבודתו הקדושה להגדיל תורה ולהאדירה. את מכתבו היקר קבלתי עוד לפני ר"ה אבל לא חפצתי לכתוב עד אשר השגתי רשיון בעד המשלוח, אני מברך את כ"ק במז"ט בעד חתונת בנותי שרה ושולמית שיחי, חתונת שולמית

עב"ג מר משה קנטר שיחי היתה למז"ט ביום ה' תמוז, וחתונת שרה עב"ג אשר יהודא שיחי היתה למז"ט ביום ג' ט"ז מנ"א, ב"ה אשר לא הסיר חסדו מאתי אשר גם חתני זה משומרי ש"ק ומשומרי מצוה בכלל אשר יקר לי מאד, ועתה אני בא לעשות רצון כ"ק ולכתוב מב"ב ומקום מגוריהם. בני בכורי אברהם וזוגתו זעלדה עם בנותיהם שיחיו הבכירה שמה חיה ואחיותיה צביה אסתר ודבורה המה גרים בשפרטון והוא שותף בעסקי. אחיו יהוא והוא ג"כ שותף הוא וזוגתו אודה ובתם

רחל'ה שיחיו גרים במלבורין, ובתי צפורה עם אישה אהרן וילדיהם שיחיו אשר שמם אבידה ואחיה אורי ויהודית שיחיו עד עתה גרו במלבורין והוא עבד את בני ביער כעת הם באים לשפרטון כי קנו פרדס הוא ובני דוד, בני יוסף גם כן שותף והוא וזוגתו רחל ובנם אליעזר שיחיו גרים במלבורין, ובני דוד וזוגתו חנה ובנם נחום צבי שיחיו אשר זה מקרוב נולד הם גרים במלבורין, בני דוד מנהל חשבונם של ביהכ"נ איסט מלבורין וגם יש לו עוד עסקים, ומבתי שרה ושולמית כבר כתבתי המה ג"כ

המלמד פה, אהי' שמח לקבל מכתבים ולשמוע משלום כ"ק וב"ב שיחיו.

ידידו המכבדו ומוקירו כערכו הרמה ומברכו

משה זלמן פייגלין

גרים במלבורן, בני אהרן שיחי' בן תשע עשרה שנה עם אחיו שמואל בן שבע עשרה המה עמדי בשפרטון והמה לומדים אצל הרב ר' משה מנחם אשר הוא השו"ב וגם

"אינני חפץ שום גמול"

שמח אני להודיע לכ"ק משלמה"ט [משלומנו הטוב] את שני המכתבים היקרים מכ"ק קבלתי, המכתב הראשון אודות האברך מר ישראל שי' העשעל ותיכף שלחתי מכתב לו וענו לי מהקעמפ כי אינם יודעים מאומה כפי הנראה זה מהזהירות. פניתי אל המרכז הראשי וענו לי כן ישנו שמה בקעמפ ואני אוכל להתקשר עמו במכתבים, שלחתי לו מכתב עם חמשה פונט, ועברו יותר משני שבועות ולא קבלתי שום תשובה אז כתבתי לו עוד מכתב ורק אתמול קבלתי מכתב ממנו ובמכתבו הוא מתנצל על אי כתיבתו אלי כי היה מעט חולה, וזה אשר גרם כי לא כתבתי עד כה, במכתבו הוא ביקש אותי כי אשלח לו מצות אשר נעשות על ידינו, כי בכל שנה אנו מתקבצים בני ובן אחי דובר ומחותני ברכסוף והולכים אל המאפיה ומשגיחים על המצות כי יעשה על צד היותר טוב, ואי"ה אשתדל לשלח לו מצות אלו. אודות מאכלים כשרים ואודות מצבם בכלל, זה כארבעה חדשים אשר באה אלינו ידיעה כי בקעמפ בסידנה ישנם הרבה יהודים אשר אינם אוכלים בשר וחפצים בשר כשר ואז הייתי במלבורן אצל בני יהודא שי' אשר חותנו ברכסוף שי' למד בכל יום ראשון שיעור גמרא ושמה היה אחד מהשומעים ושמנו נִימְן אשר זה מקרוב באה מונין ואנשים אחדים מקעמפ מכירים אותו והם כתבו לו אודות הבשר הכשר, ותיכף אספנו מעט כסף ושלחנו להם ווירשץ כשר ממלבורן, ותיכף התקשרתי ע"י תליפון עם האברך מר צבי סטאן שי' והוא מכיר את יושב ראש מהמרכז וגם הוא מכיר היטיב את הרב מסידנה, ועלה בידם לפעול על מנהלי הקעמפ כי יתנו להם בהמות חיים כי בין היהודים הנמצאים בקעמפ ישנם שו"בים ורבנים על כן יש להם בשר כשר וכמובן שלחו להם כל הדברים אשר נחוצים להם.

במכתב הבא, ר' משה זלמן מדווח לרבי הרי"צ, שלמרות הפסקות ביוקרטיות בהעברת מכתבים וכסף בגלל המלחמה, הוא הצליח, בשיתוף פעולה עם כמה אנשים בעלי רצון טוב במלבורן ובסידיני, לעשות משהו עבור העצירים היהודים ילידי גרמניה. בעזרת מר צבי סטון, שהכיר את מפקד המחנה, הוא ארגן עבורם בשר כשר בכך שסיפקו להם בהמות שיישחטו על פי ההלכה על ידי השוחטים המוסמכים מבין העצירים. כמו כן, הוא קנה עבורם כלים חדשים כשרים, ספרי קודש שונים, וכן, כיון שחג הפורים התקרב ובא, מגילת אסתר עשויה קלף.

הוא נפגש במלבורן עם הרב יוסף גורביץ והרב פרידמן מארגון הסעד והרווחה היהודי של אוסטרליה שהבטיח לר' משה שהארגון הזה יקבל על עצמו לפרוע את כל ההוצאות שנעשו לטובת העצירים.

זמן קצר לפני זה, ר' משה זלמן העביר בדחיפות כסף עבור אחד העצירים, ר' יוסף העשל, בנו של האדמו"ר מקופישניץ. (הרי קצינים של חיל הים הבריטי גזלו מן העצירים המגורשים את כל כספם וחפצי הערך שלהם). האדמו"ר הנ"ל סיפר כנראה לרבי שהוא מתכוון להחזיר את תשלום החוב, כי במכתב זה כותב ר' משה: "אני אי"ה אשמח מאד לעשות עבורו כל אשר יבקש מאת, ואינני חפץ שום גמול מאביו האדמו"ר מקופישניץ".

אותו אדם צעיר ביקש מאביו שיבקש מהרבי יוסף יצחק לארגן, בין שאר הדברים הנחוצים, אספקת מצות שנאפו בהשגחה יותר מהודרת מזו הרגילה. רבי יוסף יצחק מסר את הבקשה הזאת, בין השאר, לר' משה זלמן. (ראה אגרות קודש, כרך ה' עמ' 208). במענה לזה כותב ר' משה כאן [שלפני כל פסח] "אנו מתקבצים, בני ובן אחי דובער ומחותני בר-כסף, והולכים אל המאפיה ומשגיחים על המצות, כי יעשה על הצד היותר טוב".

ב"ה, כ"ו שבט תש"א

1941, 2, 23

לכבוד רבי יקירי וידידי היקר כ"ק אדמו"ר מרן יוסף יצחק שי' שניאורסאהן
שלום וברכה

גם פה אצלינו כשלושים מיל משפרטון ישנם הרבה יהודים בקעמפ וביניהם כעשרה אשר חפצים בשר כשר וכאשר נודע לי הדבר ע"י מר ניומאן אז סדרתי

מיוחד בשביל פדיון שבויים, אני מסופק אם יעלה בידי לעשות זאת כי כמעט כל חדש באים משולחים לגבות כסף ועושים עבורם "קארד פארטית" וככה הם אוספים כסף אבל אני ובני בייתי נעשה מגבית בינינו לאסוף לכל הפחות בעד תלמיד אחד לפי שעה, אבל צריך למצא את הדרך הישר איך לשלוח את הכסף, לפי שעה זה הדבר הקשה ביותר.

ידידו המכבדו ומוקירו ומברכך כי יזכה לראות בביאת ג"צ בב"א

משה זלמן פייגלין

עבורם בשר כשר וגם כלים חדשים קניתי להם וגם ס"ת נתתי להם משפרטון ומגילה קניתי להם וגם כמה דברים הנחוצים כמו חומשים סידורים תהילים, השבוע הייתי במלבורן והתראתי עם הרב ר' יוסף ליפמאן שי' גורביץ ואת הרב פרידמאן שי', הרב פרידמאן הוא כעת אחד ממנהלי "וועלפער סאָסייטי" והוא הבטיח לי כי מעתה הם ישאו את ההוצאות אשר נחוצים להקעמפ. אודות החמשה פונט אשר שלחתי לאברך ר' ישראל שי' העשעל, אני אי"ה שמח מאד לעשות עבורו כל אשר יבקש ממני אינני חפץ שום גמול מאביו האדמו"ר מקאפישיניץ. במכתבו השני בקש כ"ק כי אעשה מגבית

ר' משה זלמן משגר "מזל טוב משולש"

הרה"ח ר' משה זלמן פייגלין ומשפחתו, לאחר התרחבות המשפחה

מכתב זה נכתב בזמן מלחמת העולם השנייה, בתוך טופס חוסך-נייר שהועבר בדואר רק אחרי שעבר בדיקת הצנזורה והוקטן.

ב"ה, י"ג תמוז תש"ד

לכבוד"ק אדמו"ר שליט"א שלום וברכה וכל טוב,

את מכתבו היקר עם ברכותיו הטובים מי"ג תשרי קבלתי בשמחה, תודה רבה לכ"ק, אני מתכבד לברך את כ"ק במז"ט משולש, ראשית על חסדי ד' אשר היום יצא כ"ק לחירות יאריך ד' ימיו ושנותיו ועיניו תחזינה בשוב ד' את שבות עמו לציון ברנה. שנית בנותי

שרה תחי' ילדה בן ושמו בנימין שיחי' וגם בתי שולמית ילדה בן שמו מתתיהו שיחי', יתן ד' שאבותיהם יגדלו אותם לתורה לחופה ולמש"ט.

אסיים את מכתבי בברכת לאלתר לגאולה ובכל מילי דמיטב

ידידו המכבדו ומוקירו משה זלמן פייגלין

ועוד מזל טוב...

אהרן שיחי' עם ב"ג רות שתחי' ועל החתונה הי' כמה רבנים, ביום החמישי בשבוע הבע"ל יעלו על האני' לבואם לאוסטרליע ד' יצליח דרכיהם ויבואו לשלום אל מחוז חפצם.

אתמול קבלתי מכתב מהרב יצחק דוד שיחי' מבריזבן

ב"ה, יום ד', ג' לחודש שבט תש"ח

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

שלום וברכה

באלו מילים ספורות באתי לברך את כ"ק במזל טוב, אתמול בלילה קבלתי קובל גראם מלנדון מחותנת בני

כחפץ ידידו הנאמן משה זלמן פייגלין

כי ב"ה בחו"ש [בחיים ושלו] ויתחיל בקרוב בהמגבית,
באין יותר חדשות אברך את כ"ק באריכות ימוש"נ
[ימים ושנים] בהרבצת תורה לישראל

"רק מקוה אחת במלבורן?!"

יש פה רק רב אחד והוא הרב יוסף ליפמאן גורביץ כעת
הוא סגי נהור הוא נסע לאמריקה לעשות נתוח על עיניו
והשאר...

חקרתי בדבר והבנתי מזה כי רק חלק קטן מהנשים
משתמשים במקוה מנשי מלבורן. היהודים אשר
גרים באוסטראליע מזמן רב ילעגו לדבר והיהודים
אשר מקרוב באו חלק גדול מהם בונדיסטיין וחלק
בלשאביקים וחלק קטן יהודים כשרים, בדבר כשרות
המקוה זה זמן רב דברתי עם הרב יוסף ליפמאן אמרתי
לו כי יש מרננים אחרי כשרות המקוה והוא ביאר לי
איך המים באים למקוה, בכל זאת לקח אייזינער והוא
עבר עמו כל השטח ואמר לי אחר כך כי הכל צד היותר
טוב. ואני חושב כי יש לסמוך עליו. אפשר אם כ"ק יואיל
לכתוב איזו מאמרים בעתונים אשר במלבורן בענין
זה לזרז את הנשים בדבר מצוה גדולה זו אולי ישמעו
אחדות מהם, כ"ק יוכל לכתוב ישר לעתונים ואני אשלם
אי"ה להם או כ"כ יוכל לשלוח לי ואני אשלח להם כי
יפרסמו בעיתוניהם.

ידידו עוז המכבדו ומברכו בגאולה שלימה בקבי"א

משה זלמן פייגלין

שלחתי שלושים ד' בעד מעמד כ"ק.

הכתובת של העתונים:

במכתב מתאריך כ"ה אייר תש"ח (3 ביוני 1948), כותב
ר' משה זלמן לרבי על מאמציו הקודמים לפרסם את
חשיבות שמירת המצוה הזאת [של טהרת המשפחה]
בשני השבועונים היהודיים במלבורן. הוא ציין, לצערו,
שלושה מכשולים עיקריים. ראשית, אדישות הציבור.
שנית, "הבונדיסטים והבולשביקים שהגיעו זה לא
כבר לעיר" הפכו את נושא טהרת המשפחה לנושא
נלעג. שלישית, למרות אי רצונו לכתוב את הדבר
במפורש ולכן מקצר את המשפט ומסיימו בשלוש
נקודות, הוא מבהיר שמלבד הרב יוסף גורביץ, הנכבד
על הכל, רק מעטים מבין רבני העיר מלבורן הראו
התעניינות כלשהי בקידום שמירת טהרת המשפחה,
או בהוספה במספר המקוואות ושיפורם.

ב"ה, יום ה' כ"ה אייר תש"ח

לכ"ק אדמו"ר שליט"א שלום וברכה,

ת"ל בעד החיים והשלום כן לשמוע מכ"ק ומכל
משפחתו עכ"י.

את מכתב כ"ק קבלתי ביום ב' שבוע זה. בענין המקוה,
לפי דעתי יש מקום למקוה שניה זה רק כדי להקיל
לנשים אשר אינם חפצים ללכת רחוק וגם זה אפשר
יעזור ואפשר לא כי המקוה היא באמצע העיר, העיקר
הוא איך לזרז את הנשים כי ילכו, זה כמה שנים אשר
כתבתי בעתון 'אוסטראליע-ניוז' אודות הענין וכל
חמירות בדבר אבל מי שם לב לזה ואפשר שמעו מעט
מזעיר. על שאלת כ"ק למי מהרבנים יכתוב? לפי דעתי

סיוע בהשגת ויזות עבור החסידים

הבכורה לבני הבכור אברהם שיחי' ילדה בת למז"ט
ושמה יהודית. אודות ראיוני כניסה לאוסטראליע
שלחתי עו"כ בעד שתי משפחות מאנ"ש ר' יחזקאל
חנין ור' חיים מינקאוויץ. אתמול צלצל בני יוסף שיחי'
ממלבורן כי הבטיחו לו כי בקרוב יתנו רשיוני כניסה
בעד עוד שלשה משפחות בענין זה עזר הרבה שלום
בנו של הרב יוסף ליפמן שיחי' אשר הוא כעת בנויארק,
כי קבלתי את כתבת הרב בנימין שיחי' גראדעצקי אבל
הוא הקדימני ואתמול קבלתי ממנו מכתב כי אשתדל

למסור להרב זלמן ר"ש שי'

ב"ה, יום ג' י"ז אלול תש"ח

כתיבה וחתומה טובה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ולכב"ב
שיחי

שלום וברכה,

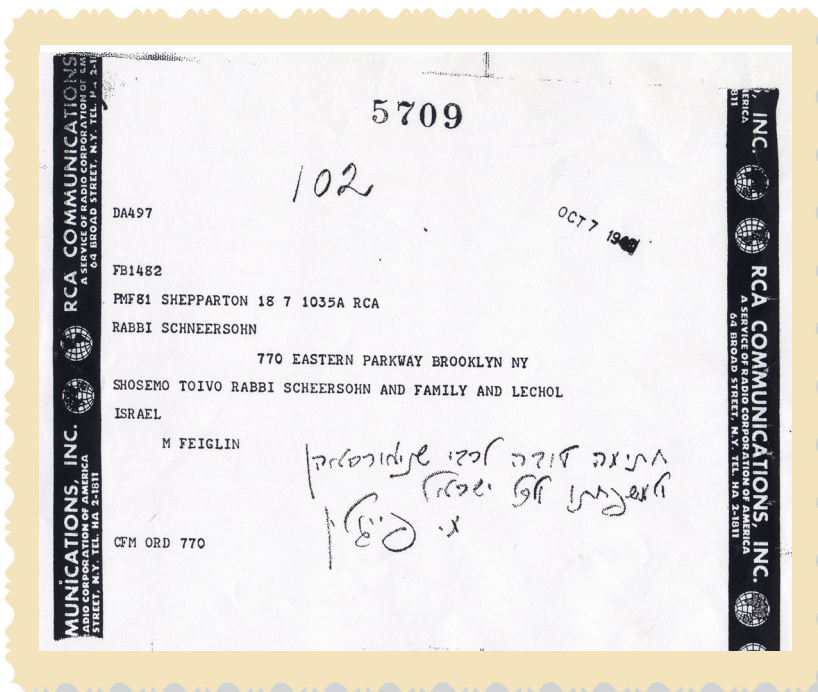
מכתב כ"ק אשר יקר לי מכ"ט מנ"א קבלתי עם המז"ט
ועם הברכות הטובות אשר אנו שמחים בהם, וכעת אני
מברך את כ"ק במז"ט חדש כי נכדתי מר' חמה תחי'

זה אפילו לא כל כך קל אבל לסדר אותם כאשר יבוא אי"ה לפה זה מהדברים הקשים כי אין דירות להשיג ואיך לסדר אותם בעבודה וכו' אבל לד כי בעזרתו נשיג חפצנו.

ידידו עוז המכבדו ומברכו באריכות ימים ושנים כי ירביץ תורה לישראל ולא לתר לגאולה שלמה משה שניאור זלמן פייגלין נשלח כה, ד.

אצל הקאמיטעט של הדז'וינט באוסטראליע כי ישלחו מכתב להדז'וינט בפריז כי האנשים אשר שלחנו להם את הרשיונות לכניסה לאוסטראליע אין להם שום קרוב פה אשר ישלם בעדם הוצאת הנסיעה, תיכף צלצלתי לבאי-כח הדז'וינט במלבורן והוא אמר לי לערוך מכתב ולברר להם את הענין וצלצלתי לבני יוסף שיחי' כי נסדר את הדבר ואי"ה הכל יבא על מקומו לשלום. בענין להשתדל להשיג עוד רשיונות כניסה זה נחוץ מאד

מברק ששלח ר' משה זלמן פייגלין לכ"ק אדמו"ר הריי"צ, ותורגם מאנגלית ללשון הקודש על ידי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

חתימה טובה לרבי שניאורסאהן ולמשפחתו ולכל ישראל מ. פייגלין

מכתב ברכה מהרבי הריי"צ

ב"ה, א' כסלו תש"ט ברוקלין

ידידי הנכבד והנעלה וו"ח אי"א מוה"ר משה זלמן שי' פייגלין שלום וברכה!

במענה על הזמנתו לחגיגת כלולת בנם הנכבד מר שמואל שי' עם ב"ג הכבודה מרת דבורה תחי', הנני בזה לברכם בברכת מז"ט, מז"ט יתן השי"ת שתהי' החתונה בשעה טובה ומוצלחת ויסתדרו בסדר

חיים טובים ומאושרים בשמירת התורה ומצוות בפרנסה טובה בהרחבה, וידידי ורעיתו תחי' יקבלו מהם ומשאר ילדיהם ובני ביתם יחיו רוב נחת בגשם וברוח.

ידידו הדו"ש ומברכם

סידור ויזות לחסידים החדשים נוספים לאוסטרליה

משפחות חסידים נוספים, ומבקש שהרב גורודצקי ישלח את כל הפרטים הנחוצים.

בעזה"י יום ה' י"ט טבת תש"ט

במכתב שלהלן מספר ר' משה תחילה על הולדת נינו יעקב, בן לנכדתו צביה ניו במלבורן, ועל הברית שבה שימש כסנדק. לאחר זאת, הוא כותב כי במהלך הברית דיבר עם בניו לסייע בהשגת ויזות עבור

לידידי כ"ק אדמו"ר שליט"א
שלום וברכה

ת"ל בעד החיים והשלום. את הקיביל מי"ט כסלו קבלתי, ת"ר בעד כל הברכות הטובות מכ"ק אלי, אני מברך את כ"ק במז"ל בעד הברית מילה אשר ה' ביום ג' העבר אצל נכדתי צבי' שתחי' ניו בת בני הבכור אברהם שי' וכבדוני בסנדיקאות ב"ה אשר זיכני להיות סנדק אצל בן נכדתי, המוהל הביאו מסידנה הוא איש יר"ש וחרד לדבר ד' שמו בכנד הוא שו"ב בסידנה הרב [אשר] אבראמס[ון] מכיר אותו טוב.

השבוע קבלתי מכתב מהרב בנימין גאראדעצקי שיחי' והוא חפץ עוד פערמיטים בעד עוד כמה משפחות כאשר הייתי על ברי"מ דברתי עם בְּנֵי שיחיו והסכמנו לשלח עוד כמה פערמיטים, העיכוב היותר גדולה הוא איך למצא דירות עבורם, בכל זאת כתבתי להרב בנימין שיחי' כי ישלח לנו את התמונות וכל הפרטים אשר נחוצים להשיג רשיונות עבורם. אתמול שלחתי את הפערמיטים של בניו של הרב ש' זלמן סערעבראנסקי. יותר אין חדשות. אסיים בברכה יתן ד' כי כ"ק יאריך ימים ושנים להרביץ תורה לישראל ונזכה כלנו לגאולה שלמה כחפץ ידידו הנאמן

ר' משה זלמן מודיע על פטירת אשתו, מרת שפרינצע לאה ע"ה

ב"ה, יום א' כ"ו טבת תש"י
שלום וברכה

בצער גדול אני מודיע לכ"ק כי זוגתי הצדקנית (כך כתבו עליה כל העתונים) שפרינצע לאה בת ישי' אליעזר הלוי אחרי יסורים רבים שבקה חיים לכל חי, ליל ב' י"ג

טבת, ובאה לקבורה ביום ג' י"ד טבת. ביום ג' דחנוכה שלחתי עשרה ספרים על חשבון פ"נ, חפצתי לדעת אם נתקבלו.

ידידו המכבדו ומוקירי

משה זלמן פייגלין

מכתב תנחומין מהרבי הרי"צ

ב"ה, ז' שבט תש"י
ברוקלין.

ידידי הנכבד והכי נעלה, וו"ח אי"א מוה"ר משה זלמן שי' וילידיו הנכבדים יחיו.

נצטערתי לשמוע מפטירת זוגתו ואמם הכבודה ע"ה, נתנצב"ה, המקום ינחם אותם בתוך אבלי ציון וירושלים.

השי"ת יחזק את בריאות ידידי שי' ובריאות ילידיהם ובני ביתם יחיו ויתן לכולם פרנסה טובה בהרחבה, ויוסיף אומץ בפעולותיו הטובות לידידיי אנ"ש וב"ב יחיו ויצליחו השי"ת בכל הדרוש לו.

ידידו הדו"ש ומברכם

ר' משה זלמן מבקש את ברכת הרבי לקראת הנסיעה לארץ ישראל

ב"ה, יום ה' כ"ז ניסן תשי"א
לכ"ק אדמו"ר שליט"א
שלום וברכה

את מכתב כבודו מי"א ניסן קבלתי בשמחה רבה, אני מודה לכ' בעד המאמרים ובעד המכתבים אשר כ"ק כותב אלי.

פלא הי' בעיני כי לא קבלתי קבלה בעד המאה שק' אשר שלחתי על שם לכ"ק חמישים ולהרב ח' חמישים ולהרב שמרי' מהרב גורארי' קבלתי קבלה על החמישים

אשר שלחתי לו ולמאה לא קבלתי, אם קבלתם אותם נא להודיעני מהם. עוד בקשה חפצי לקבל ברכת כ"ק לנסעתי לא"י, כי המזרחיים בחרו בי לנסוע להקונגרס אשר תהי' אי"ה בירושלים, יותר אין חדשות. בני הישיבה כבר באו ממקומותיהם ללמוד בשפרטון. ידידו המכבדו ומוקירו כערכו הרמה ומברכו בכל מילי דמיטב

משה זלמן פייגלין

"הקב"ה אינו נשאר בעל-חוב"

שעשה עד עתה לטובת מוסדותינו בכלל, ובפרט עתה בנוגע להישיבה אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר במעלבורן, ובטחוני חזק, אשר גם להבא ישתתף בזה בכל יכולתו, הן בעצמו והן בהשפעתו על ידידיו ומכיריו ובפרט על בניו וכל ב"ב שיחיו.

ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אַז דער אויבערשטער בלייבט ניט קיין בעל חוב, ומשלם מדה כנגד מדה, ובמילא גם בענין זה, הנה עסקו והשתדלותו בקירוב בני ובנות ישראל לאביהם שבשמים, תשמש הצנור והכלי להמשכת וקבלת ברכות השי"ת לו ולכל יו"ח שיחיו, אידישן נחת חסידישן נחת.

בברכה ופ"ש המחכה לבשו"ט

מוסג"פ העתק מכ' הכללי בקשר עם חג החגים הוא י"ט כסלו.

המכתב הזה פותח עם ציפיה לחדשות במישור הציבורי. הקטע השלישי, בסגנון אופייני, מסביר איך השתדלות בקירוב אחינו בני ישראל למקור חוצבם מהווה גם צינור לברכות שמים.

פייגלין-שעפערטאָן

ב"ה, י"ג טבת תשי"ב

ברוקלין.

הו"ח אי"ה נו"מ עוסק בצ"צ באמונה וכו' מוה"ר משה זלמן שי'

שלום וברכה!

זה זמן רב שלא קבלתי ממנו מכתב, אף שלעתים תכופות מגיע לכאן פ"ש מהנעשה אתו וב"ב שיחיו, ובכל אופן מה טוב אם יכתוב גם בעצמו אודות זה.

ועל של עתה באתי, להביע ברכתי לו ביחוד בעד כל מה

סגולה לרפואה – תרומת 'שכר לימוד' של תלמיד בישיבה

ומלבורן, ובטח יוסיפו אומץ בזה, וכידוע אשר מעלין בקדש, וכל המוסיף מוסיפין לו, היינו שמוסיפים לו בהיכולת שיוכל להגדיל פעולותיו הטובות וג"כ בהרצון שירצה לעשות בזה, וכפסק רז"ל מצוה גוררת מצוה.

מהנכון ה' אשר הורי הילד נכדו הנ"ל שי' יתנדבו לזכותו להחזקת תלמיד אחד בישיבתם באהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר במלבורן, היינו כמה שעולה השכר לימוד של התלמיד, אכילה שתי' לינה וכו'. כמובן שזה צריך להיות נוסף על מה שנותנים בלאו הכי, כי הצעתי היא ביחוד לזכות בנם הנ"ל שי'.

בברכה שיבשר בשורות טובות בקרוב ובברכת אריכות ימים ושנים טובות עם כל הפירושים.

Feiglin

יו"ד מנ"א, ער"ש נחמו, ה'תשי"ב

ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"ה נו"מ עוסק בצ"צ וכו' מוהרמ"ז שי'

שלום וברכה:

קבלתי מכתבו מיום א' דברים ופ"נ בעד נכדו מרדכי אהרן בן דבורה שי', אבל אינו כותב מה מחלתו, ותקותי אשר לעת קבלת מכתבי זה כבר הוטב מצב בריאותו ויבשרני טובות.

שמחתי לקרות במכתבו ע"ד פעולותיהם הטובות הן בעניני מוסדות חב"ד באה"ק ת"ו והן אשר בשפרטון

נהגתי לקרות במכתבו אשר עושים הם בעד ישיבת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש בכל יכולתם

שלום וברכה!

נתקבל מכתבו מי"ז חשון – אף כי באיחור זמן קצת – ושמחתי לקרות בו אשר נכדו מרדכי אהרן שי' חזר

פייגלין-שעפערטאָן

ב"ה, אדר"ח כסלו תשי"ג

ברוקלין.

הו"ח אי"ה נו"מ עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר משה זלמן שי'

הרה"ח ר' משה זלמן פייגלין על רקע הישיבה בלוד

הרה"ח ר' משה זלמן פייגלין עם בנו - בביקורו בארץ ישראל

המתעסקים בחיזוק תלמוד תורה בכלל ובפרט ת"ת ביראת שמים אשר זה בא ביחוד ע"י לימוד תורת החסידות, ומגלגלין זכות לחדש זכאי הוא חדש כסלו חדש הגאולה להרבות גבול מוסדי נשיאינו הקדושים בתלמידים מצליחים.

איני יודע אם יש תחת ידו מגילת י"ט כסלו ולכן מוסג"פ ובטח יזכה בה את הרבים.

בברכה לאריכות ימים ושנים טובות בהצלחה במעשיו הטובים לתורה ומצוה וליראת שמים.

נ"ב: זה מזמן נתקבלו ששה ש. במעטפה ועלי' כתוב משה זלמן.

לאיתנו והשי"ת יזכה לבשר תמיד טובות הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לכל יו"ח שיחיו בגשמיות וברוחניות.

נהייתי לקרות במכתבו אשר עושים הם בעד ישיבת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש בכל יכולתם, כי באמת גורם לי צער רב מה שאין נתוסף מספר התלמידים בהישיבה כפי מה שהי' צריך להיות, ואקוה אשר בהשתדלות הראוי' ישפיעו אשר הן הנערים בעיר מעלבורן והן אלו שבסביבתה יבואו להסתופף בצל ישיבה זו וליהנות מאורה והצלחתה אשר ישפיע בה כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר על שמו נקראה, וידוע ג"כ ריבוי מאמרי רז"ל המבארים גודל שכר כל אלו

בקשה לברכה לקראת הנסיעה לארץ הקודש

חינוך, כעת אני נמצא במלבורין לדרכנו לא"י אני ובני אברהם שיח'י וזוגתו, הנסיעה תהי' אי"ה ביום ד' כ"א לח' תמוז צלחה, ממלבורין באניה עד באגנבאי ומשם באויר עד קאראטשי ומשם ללוד. החמישים ש' אשר שלחתי הינם פעם הרביעי בארבעה חדשים האחרונים, בקשתי כי כ"ק יברך אותנו כי נבוא צלחה לא"י, ועוד בקשה כי ישלחו עבור בני את הרמד והטאקס באשכנזית ובאנגלית מידי ..

ב"ה, יום ה' פ' מה טבו אהליך

July 19. 1954

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

שלום וברכה

זה כשבועיים אשר שלחתי חמישים ש' הינם של בני דוד שיח'י ארבעים בעד מעמד בית כ"ק כאשר בטח בני דוד להר' מרדכי בער טעלעשעווסקי ועשרה בעד עניני

שער חבלי עבודות אהבה

חליפת מכתבים
של זקני הכלה
עם רבותינו נשיאינו
רצופים ביטויי
חיבה והתקשרות

חלק שני
הגה"ח הרב מרדכי זאב
גוטניק
טיפלים - לונדון

סבא-רבא של הכלה

"במענה על מכתבו הארוך הערוך בנהי וקינה"

טוב, ומבקש פן ואולי אפשר לשלוח אליהם מגיד משרים אשר יבוא לעורר את אנשי העיר בדברי מוסר בהנוגע לטהרה וכו', ולזאת הנני שואלו הקרובה עיר שפאלע אליו, ואז הייתי מבקשו ליחד נסיעה לשם, ולאיזה עיירות הסמוכות אליו להגיד מעל הבימה, ולעורר את לב ישראל, ע"ד הטהרה, וע"ד השבת, וקביעות לימודים ברבים, והתייסדות חברה תהלים בהשכם בוקר, ובד"כ בכל עיר ועיר כאשר באים לשם, ומדברים ברבים בדברים המעוררים את האהבה והדביקות לאלקים, הנה לב ישראל פתוחה היא לכל דורש טוב,

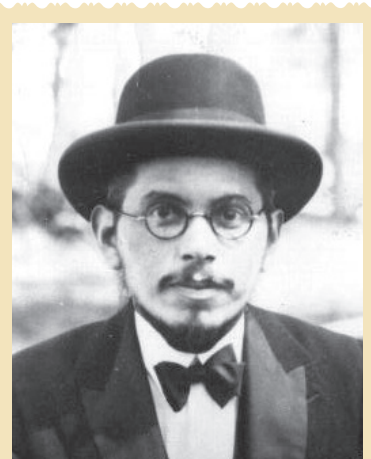
וימהר להודיעני במכתב מהיר האם יוכל לנסוע ולאיזה מקומן, ואי"ה אחזיר לו כל ההוצאה אשר יעלה לו בזה אי"ה. כן אבקשו אשר בכ"מ שיהי' ישלח אח"כ חשב[ו]ן קצר כלומר הרצאה איך מצא מצב העיר, מה פעל שם, ומי המה אשר אתם אפשר לבוא בכתובים, ונחוץ לדעת באיזה מקומות יהי' אי"ה, וימהר להודיע.

והי' ברכה ושלוש כאו"נ והדו"ש ומברכו

יוסף יצחק ש"ס

אדרעס של הרב לשפאלע (ברוסית)

והעסקן במקוה בפרט ר' זלמן שפיוואק (ברוסית)

הגה"ח הרב מרדכי זאב גוטניק

ב"ה ח' ניסן תרפ"ג

כבוד ידידי הנכבד הרב המפורסם אי"א כו' מוה"ר מרדכי זאב שי' הכהן שלום וברכה.

במענה על מכתבו הארוך הערוך בנהי וקינה, הדברים אמיתים, עלינו לקונן בכלל על המצב הנורא, ובפרט עדת החסידים, אשר יזכרו ימים ראשונים מחזות הקודש בהיכלי ה' ובתי התפלה והדומה, אבל לא באל[ה] נוכל להושע, עלינו להתחזק בכל מיני חיזוק להתדבר איש עם רעהו

להחזיק מעמד בקביעות עתים לתורה בשיעורים קבועים לפני בע"ב ובעלי עסקים, לבא בכתובים איש איש אל מכיריו ומיודעיו במקומות הסמוכים והרחוקים לעודדם ולעוררם על התורה והעבודה, ולעת מן העתים ימצאון כאלה אשר יתנדבו לעשות איזה נסיעה לבקר באיזה מקומן לדבר בסגנון זה, אשר באלה נושע לראות בטוב ישראל בגו"ה.

כהיום קבלתי מכתב מהועד דקרעמענטשוג השולחים אלי מכתב הרב ר' אהרן מרדכי שי' קראמער מעיר שפאלע, המתאונן על מצב עירו בכלל, והמקוה בפרט, וכותב שההתעוררות שהגיע אליהם, עשה ת"ל רושם

"ואני הפצי הי' כי יקבל את הרבנות [בטיפליס]"

חכיתי ימים פן ואולי אקבל איזה ידיעה מטיפליס כי מכירים בשם אין לי, רק בקשתי את ידידנו הרב ר' שמואל שי' לויטין הרב הכולל דגרוזיא, אשר בנסעו מפה יתעכב במסעו בטיפליס ויודיעני, ותמול קבלתי ממנו מכתב וכותב כי מטיפליס לא יכול ליתן עדיין ידיעה ברורה, ואני הפצי הי' כי יקבל את הרבנות בשם, ואפשר הי' נוסע בעצמו לשם, ובדבר הוצאות הנסיעה הייתי עוזר בזה כפי האפשרי לפי כחי בעזה"י

הדו"ש ומברכו

יוסף יצחק ש"ס

ב"ה ר"ח כסלו פ"ד

כבוד ידידי הרב הנכבד ומרומם וו"ח וי"א מוה"ר מרדכי זאב שי' הכהן

מכתבו הגיעני ומה מאד טובה ההשתדלות, אבל גם בעצמו הי' באותו מעמד אשר הוחלט כי לכל היותר אפשר בהוצאה לא יותר מן עשרה צערוואנצעס לחדש, ומה אוכל לעשות בזה, ואי"ה בשבוע הבע"ל אשתדל לשלם את אשר הוציא. עבודת הכהן צריכה להיות בדוגמת עבודת הלויים בשיר לארמא קלא בדיבור ובכתב בדברי התעוררות ובמיעוט הוצאה עד היותר אפשרי.

אגרות כ"ק אדמו"ר הריי"צ להרב גוטניק אדות הרבנות בלונדון

הרב מו"ה עזריאל זעליג שי' סלאנים מלונדון יע"א, אשר גבאי ביהכנ"ס החליטו דבר הרבנות לטובתו, וכבר קרבו אל הפועל אדות השגת רשיון הכניסה, הנני נהנה מאד מזה, כי כל כוונתי לש"ש, והוא לשם עבודה לחיזוק והרחבת אהלי התורה, הן בהנוגע להסתדרות ענייני לימוד התורה באותו הרוח ובאותם האופנים אשר חפצו בזה הוד כ"ק אבותנו רבותנו הק' צוקללה"ה נבג"מ זי"ע. ואשר על ידו אוכל לפעול בעזרתו ית' לבא בכתובים עם ידידנו אנ"ש שי' אשר בכל מרחבי המדינה בסדר הראוי על יסודי הסתדרות טובה בעזרתו ית'.

ובאשר יודע הוא בטוב את אופני חייהם הרוחניים של אנשי המקום אשר יצא משם [מרוסיה], מקוה הנני אשר בעזרתו ית' יוכל לעשות לטובה בזה, לאחר אשר בעזרתו ית' יבא בהכירות טובה עם הראב"ד הר"ר הערץ שי' ויסביר לו את המצב באשר הוא, שהעיקר תלוי באמצעים, ואשר באמת לכשתהי' בעזרתו ית' האמצעים הדרושים יכולים לפעול לטוב, ואין טוב אלא תורה תמימה (כלומר לא בעירוב של התחדשות כלל). והנסיון הראה לדעת אשר בכל מקום שעוזרים בסכום קטן, הנה תמיכה זו פועלת התעוררות גדולה על אתר, ונותנים פי חמש או יותר מאשר תומכים אותם, כי כל לבבות דורשים את הוי' ותורתו ית'. והאמת הגמור הוא אשר אלו החפצים באמת בתורה תמימה אין מונעים אותם, ואם לפעמים מזדמנת איזה מניעה ועיכוב, הוא רק מצד אלו שונאי הדת אשר היו בכל עת וישנם בכל מקום, ותולים עצמם בלא שום חוק, וזה הוא רק מסבת אנשים לא טובים (או רעים), אבל מצד החוק אין להם שום יסוד, ובהגיע הדבר, דבר העלילה, אל בית המשפט הנה על הרוב הוא על צד הנעלבים שלא כדן.

מקוה הנני כי עשה יעשה לטובת אחיו באותה הרוח אשר בה התחנך במוסד הק' תו"ת, אשר זכות נשיאנו הק' יאהיל עליו לעד להישיר את מוח ולב תלמידיו לפעול ולעשות כדרישת תורתנו הק' באמת ובתמים.

ואקוה לאור כי טוב

המברכו

יוסף יצחק שניאורסאהן

ב"ה ט' אד"ש, תרפ"ז לענינגראד
כבוד ידידי הרה"ג וו"ח אי"א מוהרמ"ז שי'
שלום וברכה.

בשבוע זה נתקבל מכתב מאת ידידנו רא"ס שי' שו"ב במאנצעסטער אשר מכתבי, אדות הרבנות שלו בעי"ת לונדון יע"א בביהכ"נ אלד קאססעל יצ"ו, נתקבל ושלחו אליהם, ובטח גם כבר קבלו בביהכ"נ הנ"ל מכתב פרטי הנשלח אליהם אדות כ', ובטח גם כ' קבל מכתבי בענין זה. ע"כ כאשר תגיע לו איזה ידיעה בזה משם יזרז עצמו לנסוע ולא יהי' לו שום מניעה ועכוב בזה כי הדבר נחוץ במאד.

בכבוד גדול

בשם כ"ק אד"ש

חיים ליברמן

ב"ה י"ב אדר שני תרפ"ז, לענינגראד
כבוד ידידי הנכבד הרה"ג וו"ח אי"א מוהרמ"ז שי'
שלום וברכה.

מכתבו נתקבל. בטח כבר קבל מכתבים הקודמים, ובזה הנני להוסיף לזרזו בכל מיני זירוז אשר יעשה מסעו ללונדון, ובעזה"י מלבד טובתו הפרטית הנני מקוה כי יביא תועלת הנרצה אשר אל זה אכסוף במאד כמבואר במכתביי הקודמים, וכאשר אכתוב אליו אי"ה בארוכה כאשר יקובל מכתבו כי נוסע הוא. עוד הפעם אזרזו בזה, והשי"ת יהי' בעזרו בגו"ר.

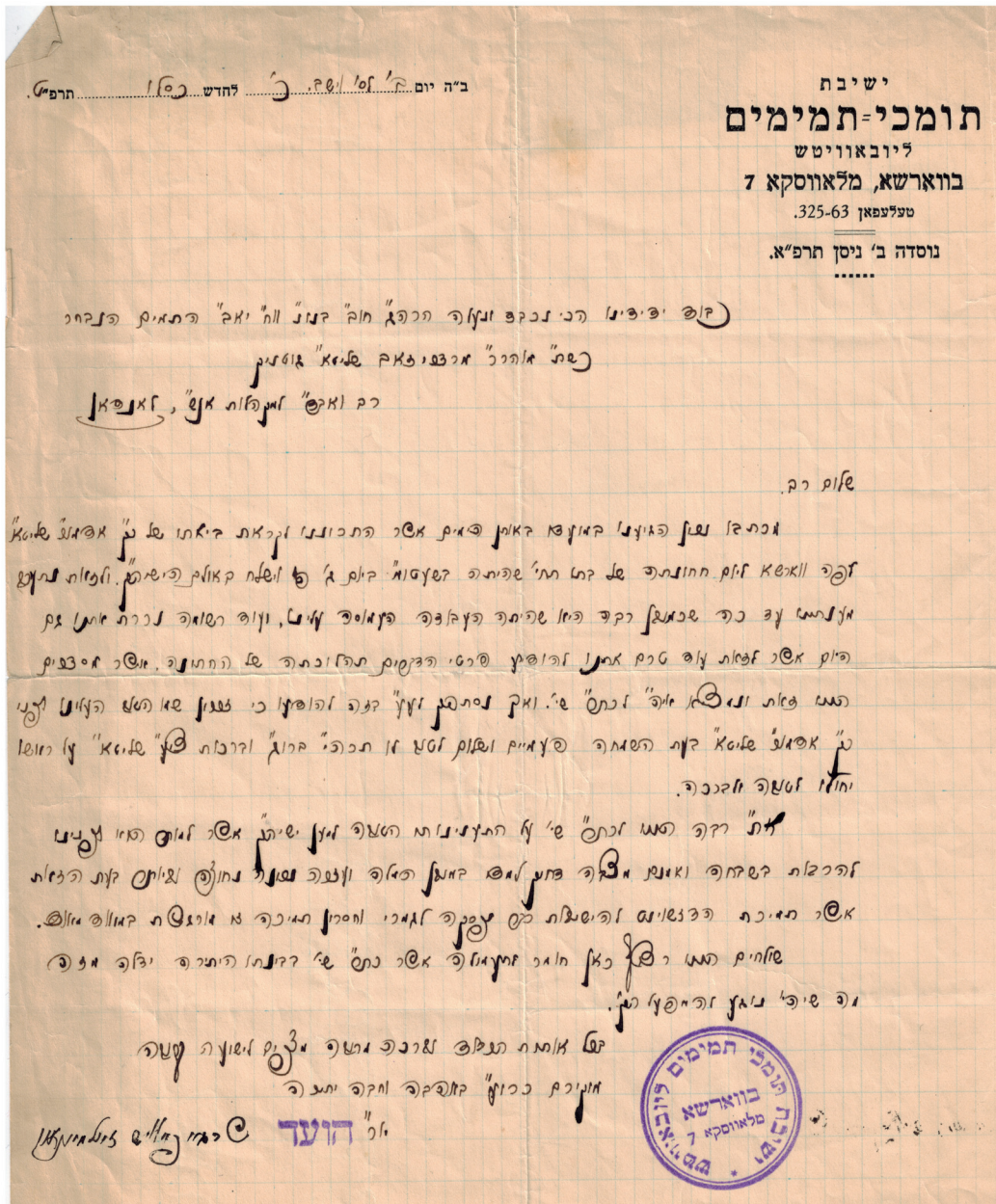
בכבוד

בשם כ"ק אד"ש

ח. ליברמן

ב"ה י"א ניסן תרפ"ז, לענינגראד
אל התמים הרב מרדכי זאב הכהן שי'
שלום וברכה.

ע"פ המכתב אשר קבלתי תמול מאת ידידנו התמים

הרה"ח ר' שרגא פייוויש זלמנוב, כותב להרה"ח הרב מרדכי זאב גוטניק אודות חתונת הרבי והרבנית בורשא

השמחה פעמיים, ושלום לטוב לו תכה"י ברו"ג וברכות צי"ע שליט"א על ראשו יחולו לטובה ולברכה.

א"ת רבה הננו לכת"ר ש"י על התענינותו הטובה למען ישיבה"ק אשר למוותו הוא לפנינו להרבות בשבחה, ואמנם מצבה דחוק למדי במובן המילה, ועזרה נכונה נחוצה וביותר בעת הזאת אשר תמיכת הדזשוינט להשיבות כבר נפסקה לגמרי וחסרון תמיכה זו מורגשת במאוד מאוד.

שולחים הננו רצוף כאן חומר תעמולה אשר כת"ר ש"י בביתנו היתירה ידלה מזה מה שיהי' נוגע להמפעל הק'.

בכל אותות הכבוד נברכה [] מצפים לישועה קרובה מוקירים כרו"ע באהבה וחבה יתירה

כבוד ידידנו הכי נכבד ונעלה הרה"ג חו"ב בנו"נ וו"ח יא"ב התמים הנבחר כש"ת מוה"ר מרדכי זאב שליט"א גוטניק רב ואב"ד למקהלות אנ"ש, לאנדאן שלום רב.

מכתבו נכון הגיענו במועדו באותן הימים אשר התכוננו לקראת ביאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לפה ווארשא ליום חתונתו של בתו תח"ל שהיתה בשעתו מ"מ ביום ג' פ' וישלח באולם הישיבה, ולזאת נתעכב מענתנו עד כה שכמוכן רבה היא שהיתה העבודה העמוסה עלינו, ועוד רשומה נכרת איתנו גם היום אשר מסדרים הננו זאת ונמציא אי"ה ש"ל. ואך נסתפק לע"ע בזה ההודיעו כי זכרון שמו השלם העלינו לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת

י"א הועד שרגא פייוויש זלמאנאן

יחזקאל פייגין

בא כח

ב"ק אדמו"ר שליט"א

מלובאוויטש - ריגא

ב"ה יום ג'...ג' לחדש...בסל"ו...תרפ"ט

כבוד ידידינו הנכבדים
הנדיבים טתפללי ביהכנ"ס
„חברה אגודת אחים וג"ח
נוסח הארי"י" ז"ל, ד'עליהם
יחיו.

שילוחם אל כ"ק אדמו"ר שליט"א ליום כלולת בתו
תח"י (דרשה נישאנק) סך חמשה זשלישים לירות 35 פפ.
על ידי הרה"ג הנודע והמפורסם טוהר"ר מרדכי זאב שי'
הכהן, נכבד נחקצלו ליד כ"ק אדמו"ר שליט"א,
ופגלל הדבר הזה יברך השי"ת אותם ואת ביתם ואת
זרעם שיחיו בשפע חיים וזכרה טרופה פגשטיות ופרווחניות
ויאהיל עליהם אור זכות קדש הקדשים טנפש ועד פשר.

הטברכם בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א ענק א"י

[Handwritten signature]

אדמו"ר שליט"א אדמו"ר שליט"א
Lettland Riga, Rabbi. I. Shneerson

הרה"ח ר' יחזקאל פייגין, כותב לקהילת אנ"ש בלונדון
שקיבל את המתנה ששלחו לקראת החתונה של הרב,
באמצעות הרה"ח הרב מרדכי זאב גוטניק

יחזקאל פייגין

בא כח

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מליובאוויטש - ריגא

ב"ה יום ב' ט' לחוד שבט ל'... תרפ"ט ה' דחנוכה

כבוד הרה"ג הנודע והמפורסם

וה"ח אי"א טוהר"ר מרדכי זאב

שי' הכהן

לונדון.

אדעס אמו"ר שליט"א
Rabbi. I. Shneerson
Lettland Riga,

שילוחם לכ"ק אדמו"ר שליט"א סתנה ליום כלולת

בתו תחי' סך לירה אחת .1.ל

נכון נחשב ליד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ופגלל הדבר הזה יברך השי"ת אותם ואת ביתם

ואת זרעם שיחיו בשפע חיים וזרבה טרובה פרוהניות

ופגשטיות, ויאהיל עליהם אור זכות קדש הקדשים טנפש

ועד פשר.

המברכם בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

הרה"ח ר' יחזקאל פייגין כותב להרה"ח הרב מרדכי זאב גוטניק
שקיבל את המתנה ששלח לקראת החתונה של הרבי
ומברכו על כך בשם כ"ק אדמו"ר הרי"צ

שער חבלי עבודת אהבה

חליפת מכתבים
של זקני הכלה
עם רבותינו נשיאינו
רצופים ביטויי
חיבה והתקשרות

חלק שלישי
הגה"ח הרב אשר
אברמסון
לונדון-סידני

סבא-רבא חורג של הכלה

האם לעזוב את אנגליה, ולהגר לאוסטרליה?

תורה. וע"ד הביהכ"נ האחר, גם זה אינו ברור עדיין, וגם בלתי נעים לקבל משרה בין אנשים חדשים ונוסח חדש (בלונדון).

ג. זוגתי תח' רוצה להיות עם בנייה באוסטרליה, מפני חששת מלחמה ר"ל, כי הרבה עוזבים את אנגליה מטעם זה, ואין בכחי לבטל את הטעם לבלתי מספיק.

ובאוסטרליה יש שדה גדולה לעבודה רוחנית ומספר בעלי הוראה קטן מאד, ואני מקוה בעזהשי"ת להשיג שם משרה הגונה, כי אחדים מחרידי סידני הציעו לפני ענינם שונים.

וחשבתי להיות פה, עד אחר חג מתן תורתנו הבעל"ט ואז לנסוע לאוסטרליה, אבל הרש"ג נ"י בקשני לבקר מדינת ווענעזעולא או טשילי, לטובת ישיבות תומכי תמימים שמצבם החומרי הנוכחי קשה מאד, והצורך לטובת הדבר יהי לבלות את חג השבועות שם, הויזה עדיין לא נתקבלה, אשר ע"כ נפשי בשאלתי.

א. אם לחשוב באופן רציני ע"ד העתקה לאוסטרליה.

ב. אם לעזוב את המשרות בלונדון, טרם שנתקבלתי על משרה אחרת.

ג. אם ללכת לאחת המדינות הנ"ל בעד הישיבות הנ"ל, עכשיו.

ד. אם לטוס ע"י אוירון, זה תהי' אצלי אי"ה הטיסה הראשונה, והנני בזה להדגיש, שזמן החופש שלי בלונדון הוא מוגדל עד אווגוסט, ואם בדעתי להחזיק המשרות בלונדון צריך אני להיות שם לזמן ההוא.

ממני תלמידו, המתאבק בעפר חכמים, עבד לעבדי ד',

אשר בן שרה

הרה"ח ר' אשר אברמסון

ב"ה ה' בחוקתי תש"ח לפ"ק ברקלין

להוד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שלום וברכה וכטו"ס,

הנני בזה לבקש את עצת וברכת כ"ק שליט"א.

אנו חושבים לעזוב את מדינת אנגליה אי"ה, וללכת לאוסטרליה בעזהשי"ת, ומטעם זה אני מתכוון לנסוע לאוסטרליה, לראות את הארץ ולעיין ע"ד משרת רבנות שם.

הסיבות לעזיבת אנגליה הן שונות.

א. הביהכ"נ שלי מתמעט והולך, כי

מפאת חורבן המלחמה, בחלק המזרחי של לונדון, נתפזרו בני קהילתי, לכל תפוצות לונדון הגדולה, ושרידי דור הישן מתמעטים, וכמעט שאינם בנמצא, ובכל יום המנין הוא בקושי. גם הכנסתי מן הקהילה הנ"ל, היא רק חלק קטן מן הצורך ההכרחי.

ב. המשרה השני, שהיא רב לועד הכשרות בלונדון, רבת אחריות ומלאה עג"נ ר"ל, ולפעמים קשה גם לתקן, כי א"א לפעול בלא רשותו של הב"ד שעל גבי, והם ע"פ רוב טרודים בענינים אחרים מלהתענין בענינים שונים בפרטי הכשרות של כל מקום ומקום בפרוטרוט (אמנם ישנם אפשרויות להשיג משרת דיין בהב"ד או ביהכ"נ אחר, אבל עד כה לא הציעו באופן רשמי, אבל אפילו אם יציעו, צריכים ישוב הדעת אם לקבל, כי הדיין מחויב לבטל דעתו להטשיף ראביי, לפי תקנותיהם, וזהו נגד הדין, ועוד ביודעי מך ערכי קשה עלי לקבל אחריות של עיר גדולה כזאת בעניני אישות גיטין ועגונות ועוד ועוד, כי הגר"י אברמסקי יעזוב את הב"ד אחר שנה או שנתים, והאחרים אינם בני

קבלת הרבנות בסידני, והתחלת הפעילות

חברי הקהילה הזאת, הם בני חרדים שבעיר זאת, ולשם "מזרחי" אין מובן פוליטי, אלא שמה בעלמא, הביהכ"נ שלהם הוא עכשו באמצע בנינו, ולכן אין מקום לקביעת שיעורים, אבל התחלתי כבר ב"ה "שלש סעודות" בבית ב"ח [בני חורגי] הרב שניאור חיים נ"י, ובכל ש"ק אני חוזר על איזה קטע מדא"ח, ולפרקים על סעודת "מלוה מלכה"

ב"ה, יום ב' כ"ג אלול תש"ח לפ"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

הנני בזה להודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א שזוגתי הרבנית תח' ובנה הרב שלום דוב בער נ"י באו בשלום לסידני ב"ה, ואני נתמנתי לרב לקהלת "מזרחי" מיום ט"ו אלול העבר.

השו"ב, והוא ירא שמים מחסידי אונגארין, המציצה היתה בפה, וב"ה דקדקנו בכל פרטי המצוה והידורה, לרבות טבילת אבי הבן המוהל והסנדק לפני הברית, אני הייתי הסנדק.

ע"ד ישיבת תו"ת דליובאוויטש בסידיני, אני חושב ברצינות וכבר יש לי חבורת מסייעים בדבר, אבל צריך אני לתמונותיהם של הבחורים הרוצים לבא הנה ללמוד, כדי לצרפם לבקשתי עבור רשיונות, ואבקש להודיעני אם עלי לכתוב להרב ר' בנימין גאראדצקי נ"י מזה.

והנה לרגלי השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה

אני חוזר מדבריו הקדושים של כ"ק אדמו"ר שליט"א, מן השיחות, והנני מבקש לברכני בברכת ברכה והצלחה בגו"ר בפרט, ובעבודתי הציבורית בכלל.

ע"ד דירה, קשה מאד להשיג דירה נכונה, רק מציעים לפני לקנות בית אבל לזה יש להכנס בחובות גדולים, וטרם החלטתי בדבר זה, בינתים אנו דרים בבית ב"ח ר' שניאור חיים נ"י.

בנו של ר' שניאור חיים נ"י שנולד לו למז"ט ובשעטומו"צ ביום ט' אלול, נכנס בבריתו של אברהם אבינו ביום ט"ז לחדש אלול, בביתו, ברוב פאר והדר ונקרא שמו בישראל מרדכי זאב הכהן הי"ו, המוהל ה' הרב בערנארט מבודאפעסט שזה לא כבר בא לסידיני ועוסק פה במלאכת

דו"ח מפורט על מצב הקהילה

מצב העיר בכלל, בעיני טהרת המשפחה, כשרות ומוסדות חינוך איום ונורא, הנקראים בשם רבנים קלים שבקלים, ולא רק באיסורי דרבנו, והם הב"ד המקומי, מסדרים גיטין, היתרי עגונות וכשרות כפורקי עול גמורים, אף שבשם ארטודוקסים מתכנים, להוציא את עצמם מן הליברלים.

הזמינו אותי אל הב"ד להצטרף עמהם, והצעתי לפניהם תנאים בעיני סידור דברים אלו העומדים ברומו של עולם, ותנאי אחד שלא יהי' להם רשות לבטל את דעתי ברוב ואם לא מסכימים לדעתי לשלוח את השאלה להרב אברמסקי שיחי' ללונדון או להרב הרצוג שיחי' לאר"י, וחשבתי שבאם יסכימו אל התנאים, אכתוב ואשאל בעצת כ"ק אדמו"ר שליט"א, אם עלי החובה להצטרף עמהם משום ספק תיקון דרבים, אבל עד כה לא קבלו את התנאים שלי, אשר ע"כ התרחקתי מהם, ויסדתי רשות היחיד קטן של ד' על ד' לעצמי. לקחתי עלי לתקן את המקוה, שמעולם לא דרסו בה רגלי הרבנים המקומיים וגם לרבות הנשים של שנים מהם, מצאנו את המקוה כשרה בשעת הדחק, מפאת נקב ההשקה, וזחילה בבור למעלה משיעור מקוה, ומי גשמים נכנסים לבור שלא ע"י המשכה, וכ"ז תקנתי ב"ה, ועכשו המקוה כשרה למהדרין, אבל להרבות את מספר הנשים שומרות טהרת המשפחה, לא עלה בידי לדאבוני, עד כה, כי לא הי' לי ביהכ"נ, ולא סדרתי קידושין יותר מפעם אחת, וזה בכלה שידעה הכל מביתה.

בענין הכשרות, מצאתי בעיר שלשה שו"בים לגסות ועופות ואחד שוחט עופות לחוד, שו"ב אחד בא לסידיני כשנה לפני בואי, והוא שו"ב ומוהל מומחה מחרידי אונגארין, וגם בנו עמו יר"ש, ובראותו את מצב הרבנים

ב"ה, כ"ז אייר, תש"ט
לכ"ק אדמו"ר שליט"א,

תודה רבה בעב המכתב והברכות מיום ו' אייר שקבלתי לנכון, ת"ל בעד החיים והשלום, כה יתן השי"ת וכה יוסף לשמוע ולהשמיע אך טוב כל הימים.

הנני בזה לכתב בפרטיות מן המצב הרוחני של קהלתי ומן התיקונים שעזרני השי"ת עד כה, למרות הקושי שלא הי' לי ביהכ"נ, אבל עכשו כבר הבנין על מכונו כמעט נגמר, ומתכוננים לעשות חנוכת הבית בקרוב, אבל הזמן לא נקבע עדיין, בינתים התפללו בשבתות וימים טובים במקומות שונים ובימי החול לא הי' מנין.

שני השיעורים לגמרא, שיסדתי, שיעור בביצה שאני מגיד בכל ליל ד', ובבא מציעא בכל ליל ה' שבנ"ח הרב שלום בער מגיד הולכים ומתפתחים אל שיעורי באים הבני תורה של העיר, ואל שיעורו של שלום בער באים בחורים מניחי תפילין, שני אדוואקאטים ודאקטאר ועוד, שיעורו בשפה האנגלית, שני השיעורים נתפרסמו לטובה ב"ה.

בש"ק לפני התפלה כחצי שעה, שיעור בתהלים עם סיפור מן השיחות של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובכל שבת מברכים אמירת תהלים בציבור, כשעה לפני התפלה, ואחר התפלה קידוש ושיחה, שפעלו למעשה על יותר מחצי מנין שפסקו לגלח בתער, וגם בשינוי לטובה בפרטי שמירת שבת, ודרך אגב הרווחנו מן התהלים לפני התפלה שיש כשלשה מנינים להתחלת התפלה, ולא כשאר בתי כנסיות פה שאין ציבור מתכנס עד לפני קריאת התורה.

גם סעודה השלישית בציבור מתקיים, שבה אני חוזר [מאמר] או שנים ממאמרי דא"ח שאני מקבל.

א. משה בן ר' יעקב פערלמאן שיחי' בן אחד עשרה וחצי עד מועש"ר, לפני שלשה שנים ה' בין הגוים ועסק בעבודתם ר"ל, אביו הוא מחסידי באבאוו יר"ש, בן-תורה נקרא, והנער הזה, הוא הכי טוב במדינה, בעל כשרונות ושומר מצוה, אני מלמדו דף גמרא לשבוע הסדרא וקצת נ"ך, ולפעמים מספר לו סיפור ממסירות נפש של חסידים ואנשי מעשה, שהוא מתענג מאוד לשמוע.

ב. נחום באבריקאווער בן י"ב וחצי, גם הוא ה' בין הגוים בצרפת, איננו יודע לדבר אידיש, אתנו אני לומד באנגלית את הסדרא ומשניות, יודע להתפלל היטב ומתפלל בכל יום.

ג. דוד ווייס בן י"ב וחצי מבית שומרי שבת ומצוה, ואני תפלה שיחזק ד' את רצונו ללמוד.

לפני שבועים הביאו לפני שני ילדים בני שבע ושמונה, נכדי השו"ב הנ"ל, מצב לימודם התחלת חומש, שפתם אונגארית ואינני יודע מה לעשות אתם.

בני מר שלום בער שיחי', לומד עם ארבעה ילדים, מבתי שומרי תורה ומצוה פירוש התפילה באנגלית, ואנו מקוים ליסד ת"ת אי"ה, כשיפתח הביהכ"נ אי"ה.

אבקש את כ"ק אדמו"ר שליט"א לסלוח את האריכות, כי השתדלתי לכתוב בפרוטרוט מן המצב פה ואני מבקש את ברכתו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א להצלחה בגור.

אני זוכר היטב את מצבי בחג השבועות העבר, בשעה שזכיתי לקבל את פני כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובכח הזה הלכתי למדבר השמים הנקרא אווסטראליא, ואני מקוה שיזכנו ד' להתראות בחיים ושלום ומתוך הרחבה עם כ"ק אדמו"ר שליט"ע עוד פעם.

תלמידו, המתאבק בעפר חכמים ושותה בצמא את דבריהם

אשר בן שרה

פ"ש ובקשת ברכה

מזוגתי ח' בת פיגא

שלום בער בן ח'י

חיים שניאור בן ח'י

פנינה בת ריזל

חנה בת ריזל

ומרדכי זאב בן ריזל

וריזל בת גלדא

והשחיטה, יסד לו בעזר גביר אחד קהלה קטנה בשם עדת ישראל והוא משמש בתור רבם ושו"צ ושו"ב, [???] פתחו מקולין, ואיננו תחת הב"ד המקומי, הוא מראה לי סכינו גם אני רואה את שחיטתו לפרקים, מחרידי סידיני לוקחים בשר משחיטה זאת, אבל באופן רשמי, השחיטה היא תחת השגחת עדת ישראל ורבם השו"ב הנ"ל, וכמובן שאין הדעת סובלת, שאחד יהי' השו"ב והמשגיח ובעל ההכשר אף אם הוא נאמן, אשר ע"כ אמרתי לאחד את הרשויות בעניני כשרות וליסד ועד הכשרות של מחזיקי הדת, תחת הנהלת שנינו, ובלי משכורת בשבילי, האסיפה הראשונה נתקיימה בביתי, כולם הסכימו וחשבתי שהצלחתי בזה, אבל אח"כ ראיתי שהגביר שיסד את העדת ישראל מפריע מפני החשש שיאבד את ממשלתו על השו"ב, ואיננו רוצה בשם מחזיק הדת, רק עדת ישראל, ולזה אין מסכימים אנשי קהלתי, אבל איך שיהי' הבשר שנשחט ע"י שו"ב זה ונמכר ע"י בנו כשר אפילו למהדרין.

לא ה' בסידיני אף אופה אחד כשר ושומר-שבת, והחרדים היחידים אכלו פת דגן של פלטר, הנאפה על אבני התנור, וב"ה עלה בידי להעמיד אופה אחד כשר ושומר שבת, ואני תפלה שיצליח, כי לא הרבה מעונינים בכשרות של מעשה תנור.

חדשים מספר, לפני חג הפסח הייתי טרוד בענין המצות, כי אחרי בדיקות, מצאתי הטחינה והאפי' של המצות במדרגה נמוכה מאוד, ודאגתי, על מצה פשוטה בשביל השואלים על מצה כשרה, וגם על שמורה אפיית-יד בשבילי ויחידים המעונינים בזה.

ראשית זמן הקצירה פה הוא בחדש חשוון, ועלתה בידי לקצור שבעה שקים מן החטים הכי מובחרים במדינה, הכשרתי טחנה קטנה, ומזה אפינו ביום י"ט אדר כשתי מאות פונט במעשה יד, מזה לקחו היחידים מגזע החסידים פה ובמעלבורן והשאר אפינו ע"י המאשין, תחת השגחתי האישית עם שני שומרים יר"ש, גם טחנתי עשרה שקים חטים כשמורה משעת טחינה שגם זה נאפה ע"י המאשין, ומזה לקחו האנשים ששאלו על מצה כשרה.

וברם זכור אותו האיש לטוב ור' יעקב ברוך שמו, בן תורה, יר"ש ומגזע חסידי פולין, ששם כספו בזה, כי ההוצאות היו גדולות וחששנו להפסד, ות"ל שכמעט הוציא את כל ההוצאות, לאפיית מצה ביד באו הרבה לעזור, ושמחו בשמחת של מצוה, אחרים בעיר שחקו, אבל בינתים הענין זכה לפרסום.

ע"ד החינוך, עד שיפתח הביהכ"נ, שאז אייסד בע"ה ת"ת, אני לומד שלא ע"מ לקבל פרס עם שלשה נערים, כולם לפני בר-מצוה הם ומצבם בלימוד שונה.

דו"ח מביקור בשפערטון ומלבורן

מסידני, וזה לפני חדשים אחדים הביאו להם שו"ב מהונגריא ופתחו מקולין, והרבה מחרדי העיר לוקחים מהם בשר. הרב גורעוויטש אסרם, אבל היות שאיננו הרב דמתא, רק הרב של ביהכ"נ שלו, אין שומעים לו.

מר ניומאן וקהלתו התקשרו אתי ע"ד תכנית לבנין מקוה כשרה, וגם הביאו לפני את השו"ב שלהם, גם ראיתי את חנותם וסדר ההשגחה והניקור, ומצאתי הכל מסודר כראוי, והצעתי לפניהם לקחת את ר' איסר קליין שיחי' בתור שוחט עופות ולעזר בבית המטבחים, וכמחנך בבית הספר שלנם אחה"צ. אחר ישוב הדעת קבל מר ניומאן את ההצעה והבטיחו שכירות מהוגנה, והשבתי שעלינו לחכות להסכמתו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

נתיעצנו יחד עם הרמ"ז שיחי', הוא הי' שבע רצון מן ההצעה בעד ר' איסר קליין, אבל מרוחק בדעתו מן מר ניומאן וקהלתו, לפי שאינם מקבלים מרותו של הרב גורעוויטש.

אצלנו בסידני, בינתים, נתחנך הביהכ"נ בשטומו"צ, ונגשתי ליסד ישיבה קטנה, וכמובן שהדבר עדיין בראשית היצירה אבל אקוה להצליח בעהשי"ת לקחתי אתי משעפערטאן את הב. שמואל בן ר' נחום זלמן שיחי' לסידני, כי שמעתי שהוא מבטל את זמנו שם. שמואל גר בביתי ואני לומד אתו ועם אחרים רוב היום, וב"ה מצליח בלימודו. בדעתי לקחת גם האחרים הראויים לישיבה, כשיעלה בידי לסדר איזה מצב גשמי בעד ישיבה.

אני חושב לקרא את הישיבה בשם תו"ת דליובאוויטש בסידני, או אחי-תמימים דליובאוויטש בסידני, ואני מחכה את עצתו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א, בענין היסוד והסדר של ישיבה מסוגים הנ"ל, בשבת בראשית הבעל"ט תהי' השנה הראשונה לחברה תהלים שישדתי בעזהשי"ת, אומרים תהלים בכל יום ובשבת מברכים כל התהלים, לפי תקנותיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, וראוי החברה וגבאי' למכתב ברכה. שמות הגבאים: ר' יעקב ברוך שיחי', ר' יחזקאל פראד שיחי' ומר טאלק שיחי'.

ממני תלמידו המתאבק בעפר חכמים ושותה בצמא את דבריהם,

אשר בן שרה

ב"ה, כ"ז אלול תש"ט
לשנה טובה תכתבו ותחתמו
לכ"ק אדמו"ר שליט"א
שלום רב,

ת"ל בעד החיים והשלום, כה יתן ד' לשמוע ולהשמיע אך טוב כל הימים. לפני שבועות אחדים שמעתי ע"ד מצבם הקשה של שלשה משפחות אנ"ש שיחי', שהם נמצאים במעלבורן ומשפחותיהם בשעפערטאן, והחלטתי לנסוע שמה, ואם אפשר להיות להם לאחיעזר. הייתי במעלבורן ושעפערטאן כשמונה ימים, ואת המצב שמצאתי באתי בזה למסור לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א.

הרמ"ז פייגלין שיחי' רצה שיתיישבו המשפחות בשעפערטאן, ז"א בהפארם שלו, מקווה שע"י אלה המשפחות שיחי', יבנה המקום ההוא לקהלה חרדית של אנ"ש שיחי', גם דעת הרב ר' בצלאל שיחי' הוא שהמקום יתפתח אי"ה בישובם של אנ"ש שם. אבל לא כן דעת אלה המשפחות שיחי', הם אומרים שקשה למצא שם מקום לפרנסה, ולעבוד בעבודת הגנים דשם, זהו לא לפי מצב בריאותם וגם בני ביתם אינם מסכימים לחיי כפר, אשר ע"כ נסעו בעליהן למעלבורן, לחפש דירות, וגם שם עובדים קשה.

הרמ"ז שיחי' הי' להם לעזר בהלוואת סכום הגון לקנות מכונות של טריקאטאש (לפי מבוקשם) והם קנו את המכונות, אבל אין להם לא דירות לגור שם ולא מקום לעבוד את המכונות שקנו.

השתדלתי למצא עוד אנשים שילוו להם סכומים שונים, ואחדים הבטיחו לבא לעזרם כשימצאו דירות, אבל קשה מאד להשיג דירה, וגם נחוצים בערך חמש מאות לירות לדמי מפתח. גם השתדלתי להוציאם מן המצב של נחבאים אל הכלים, והודות לזה נולדה הצעה לסידורו של ר' איסר קליין.

במעלבורן גר מר ניומאן שיחי', שהוא ארגן קהלה מיוחדת, שכל חברי' שומרי שבת ושומרי תורה ומצוה, לפי הנוסח של הקהלה הנפרדת של ערי אשכנז והונגריא, אינם מקבלים במרותם של רבני העיר, לרבות הרב גורעוויטש משום טעמים כמוסים שלהם, וידועים לחרדי מעלבורן, אנשי הקהלה הזאת היו מביאים את הבשר כשר שלהם

לזכות

החתן הת' הרב **חיים שמואל שי**
הכלה המהוללה מ' **שפרינצא לאה תחי**

לדיוב

נדפס על ידי

משפחתם שיחיו

נישואין דכל אחד ואחת מישראל (גם איש פרטי)
הוא ענין הקשור עם הנישואין דכנסת ישראל והקב"ה בימות המשיח
שלכן מסיימים וחותמים השבע ברכות דנישואין בענין הגאולה
"מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים וגו'"

(משיחות ש"פ תצא, י"ד אלול ה'תנש"א - מוגה)